

Wiadomości **Uniwersyteckie**

4 | Wydarzenia

Rozmowa z prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim – rektorem UMCS na kadencję 2020–2024

14 | Wydarzenia

Uroczyste otwarcie Kampusu Zachodniego UMCS im. Unii Lubelskiej

23 | Nasze sukcesy

Lubelska archeologia w „Nature” – tym „NATURE”! Dr hab. Marek Florek punktuje wysoko!

Uroczyste otwarcie Kampusu Zachodniego UMCS im. Unii Lubelskiej 23.09.2020 r.

Fot. Bartosz Prohl

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia uczelni
- 23** | Nasze sukcesy
- 28** | Na wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 34** | Izolda Kęsik (1931–2020). Wspomnienie
- 37** | Profesor Janusz Misiewicz – wspomnienie
- 39** | Jubileusz Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu
- 41** | Z dziejów Punktu Konsultacyjnego UMCS w Radomiu (1976–1985)

WYDARZENIA NAUKOWE

- 45** | EU Green Week 2020 w Lublinie

SPRAWY STUDENCKIE

- 47** | Wymiana międzyuczelniana Lublin – Moskwa

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 49** | UMCS obchodzi 20. rocznicę śmierci Jerzego Giedroycia
- 51** | Nowy tom serii conradowskiej – *Various Dimensions of the Other in Joseph Conrad's Fiction*

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin,
tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@poczta.umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawalko-Marczuk (redaktor naczelny),
Magdalena Drwal, Agnieszka Stańczak (redaktor wydania)

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Hanna Bytniewska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-
Sławińska, Renata Gogol, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Beata Kozłowska, Monika

Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Małgorzata Lipczyńska, Monika Mielko-Remiszewska, Anna
Obara-Pawłowska, Elżbieta Olszewska, Anna Ostrowska, Artur Popławski, Tomasz Poślada,
Anna Salamacha, Dorota Samborska, Sylwia Skotnicka, Alicja Ślusarska

Okladka: Wydział Politologii i Dziennikarstwa, fot. M. Wiechnik

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, ntp@academicon.pl, <http://ntp.academicon.pl/>

Druk: Standruk

Nakład: 650 egzemplarzy

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również
prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Rozmowa z prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim – rektorem UMCS na kadencję 2020–2024

We wrześniu rozpoczął Pan swoją kadencję jako rektor UMCS. Jakie są Pana refleksje po podjęciu pracy na nowym stanowisku?

Rozpoczęcie tej kadencji na stanowisku rektora mojej *Alma Mater* to jednocześnie zaszczyt, ale i ogromne wyzwanie. Refleksje pojawiły się już po pierwszych dniach pracy. Kolejne dni przekonują mnie, jak znacząca odpowiedzialność spoczywa na rektorze tak dużej uczelni, jaką jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dostrzegam także, jak wiele wyzwań stoi przed władzami rektorskimi w ciągu najbliższych lat. Z jednej strony są to zadania, których byłem świadomy, a z drugiej – doświadczenia dotyczące nas wszystkich, lecz należące do kategorii trudno przewidywalnych. Myślę zarówno o pandemii koronawirusa, która wymogła zmianę wizji organizacji roku akademickiego i funkcjonowania uczelni, jak również o spodziewanym kryzysie gospodarczym, który będzie rzutował na kolejne lata naszej działalności. Równocześnie utwierdzam się w przekonaniu, że funkcja rektora wymaga również posiadania cech osobowościowych i charakterologicznych umożliwiających przewidywanie zdarzeń czy dostrzeganie z dużym wyprzedzeniem pewnych konsekwencji działań, które teraz podejmiemy. Dołożę wszelkich starań, aby jak najlepiej wypełnić powierzoną mi misję.

Co Pana zdaniem jest najważniejsze w zarządzaniu uczelnią?

W zarządzaniu uczelnią kieruję się i będę się kierował racjonalizmem i dbałością o efektywne wykorzystanie środków budżetowych, z systematycznym wdrażaniem partycypacyjnego modelu zarządzania. Zależy mi na zwiększeniu efektywności podejmowanych działań, odbiurokratyzowaniu administracji uczelnianej wszystkich szczebli, lepszym i szybszym przepływie informacji, w tym zwłaszcza na zintensyfikowaniu prac nad szerszym wdrożeniem i wykorzystaniem systemów informatycznych. Myślę, że w zarządzaniu Uniwersytetem niezwykle istotne są także wiedza i doświadczenie dotyczące specyfiki funkcjonowania uczelni publicznych – to bardzo ważny punkt wyjściowy. Równie

znaczące są jasno sprecyzowane cele oraz dobry zespół najbliższych współpracowników, którzy współdecydują o kształcie uczelni. Liczy się również konsekwencja w działaniu i wreszcie – otwartość na głosy i potrzeby ludzi oraz empatia.

Podstawową rolą uniwersytetu jest prowadzenie badań naukowych oraz kształcenie studentów. Jakie cele chciałby Pan zrealizować w ramach tych obszarów działalności uczelni?

Oba te obszary traktuję jako współzależne, a przy tym niezwykle ważne, stanowiące dwa główne filary, na których opiera się nasz Uniwersytet. Jeśli chodzi o badania naukowe, diagnoza obecnego stanu wynikająca z parametryzacji jednostek na progu nowej ewaluacji dyscyplin każe nam stwierdzić, że – choć wiele już się nam udało – to jest jeszcze bardzo dużo do zrobienia w tym zakresie. Zdaję sobie sprawę, jak duży potencjał intelektualny i naukowo-badawczy drzemie w pracownikach naszej uczelni, ale z drugiej strony również mam świadomość, iż jest on nie w pełni wykorzystany. Moim celem jest więc taka organizacja pracy, aby pracownicy UMCS-u mogli się właściwie rozwijać. Chciałbym też stworzyć szansę na to, by ten potencjał przełożył się na wyniki ewaluacji, a tym samym na wzrost poziomu i rozpoznawalności danej dyscypliny w obiegu krajowym i międzynarodowym. Istota tego wyzwania to odpowiedź na pytanie: jak to zrobić? Wyznaje zasadę – która wielokrotnie sprawdzała się w życiu i która jest zbieżna z najnowszymi trendami zarządzania zasobami ludzkimi – że pozytywne motywowanie do pracy tworzy większą szansę na sukces niż restrykcyjny nadzór nad pracownikiem. Od dwóch lat nasza uczelnia oferuje projakościowe wsparcie pracy naukowo-badawczej. W obecnej kadencji będę chciał jeszcze bardziej wzmocniać te motywacyjne aspekty prowadzenia badań.

W sferze dydaktycznej zaś bezsprzecznie najważniejsze jest to, aby oferta kształcenia została dostosowana do potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Dzięki temu absolwenci kierunków prowadzonych przez UMCS będą mieli większe możliwości znalezienia

Fot. B. Proń

dobrze płatnej, satysfakcjonującej pracy. Naszą ofertę edukacyjną należy rozwijać również przez zwiększenie liczby kierunków studiów prowadzonych w języku angielskim. Ułatwi to przyciąganie do Lublina studentów z zagranicy. W tej chwili prowadzimy osiem takich kierunków. Mam nadzieję, że ich liczba będzie znacząco rosła w kolejnych latach. Zależy nam także na tym, aby w ofercie dydaktycznej naszej uczelni coraz częściej i w coraz większym zakresie znajdowały się kierunki interdyscyplinarne, łączące doświadczenia z różnych obszarów wiedzy. Niezwykle istotne jest także, aby nasza oferta studiów była niejako pochodną wiodących badań realizowanych na poszczególnych wydziałach.

Bardzo istotna jest także współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz komercjalizacja badań naukowych. Jaka jest wizja nowych władz uczelni w tym zakresie?

Komercjalizacja badań również mieści się w jednym z kryteriów ewaluacji dyscyplin prowadzonych przez uczelnię. Nie bez przyczyny zatem powołałem funkcję prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką. Zależy mi na tym, aby bliskie relacje z administracją publiczną i ze sferą biznesową mogły jeszcze bardziej się zacieśniać, co znalazłoby przełożenie na konkretne efekty komercjalizacyjne. Z drugiej strony mam świadomość, że uniwersytet z założenia nie jest szkołą techniczną, więc powinniśmy zachować

racjonalizm w podejściu do spraw komercjalizacyjnych, uwzględniając jednakże wymagania rynku. Myślę, że nasza współpraca z podmiotami biznesowymi będzie się doskonale rozwijała dzięki zorganizowanej i utrzymywanej na poziomie centralnym uczelni sieci powiązań i kontaktów.

Na naszej uczelni bardzo ważną rolę odgrywały zawsze kultura studencka oraz sport akademicki. Czy studenci mogą nadal liczyć na wsparcie w tych aspektach?

Jestem zwolennikiem – podobnie jak mój poprzednik – kompletności funkcjonowania uczelni we wszystkich jej sferach. Oczywiście wiodące i kluczowe są sfery naukowo-badawcza oraz dydaktyczna. Ważna jest również współpraca z otoczeniem zewnętrznym oraz rozwój akademickości w wymiarze kulturalnym i sportowym. Dołożę wszelkich starań, żeby organizacyjnie usprawnić i podnieść na wyższy poziom działalność kulturalną i sportową UMCS-u. W tym zakresie podjęte już zostały pewne działania.

W drugiej dekadzie października zostanie sfinalizowany ważny projekt, nad którym prace trwają już od kilku miesięcy. Myślę oczywiście o Ogólnopolskim Forum Kultury Studenckiej, które odbędzie się w naszej kultowej Chatce Żaka. Nie mam wątpliwości, że w najbliższym czasie Lublin stanie się centralnym ośrodkiem na mapie akademickiej Polski pod względem rozwoju kultury studenckiej.

Jeżeli zaś chodzi o sferę sportową, zamierzamy kontynuować wsparcie dla sportu akademickiego. Będziemy nadal kibicować zarówno sportowcom amatorom, jak i sekcjom, które mają już status zawodowych. Uważam bowiem, że promocja uczelni przez sport i kulturę jest niezwykle ważna.

Władze rektorskie czekają 4 pracowite lata... Jak Pan Rektor wyobraża sobie UMCS w 2024 roku?

Jeżeli uda się zrealizować cele strategiczne, zarówno w sferze naukowo-badawczej, edukacyjnej, jak i tej związanej z rozwojem akademickiej kultury i akademickiego sportu, jestem przekonany, że pozycja Uniwersytetu w kolejnych latach będzie się wyraźnie poprawiać. Staram się optymistycznie podchodzić do wyzwań, które stoją przed nami, dlatego uważam, że realizacja tych celów spowoduje, iż przyszłość Uniwersytetu

może jawić się w jasnych barwach. UMCS stopniowo powinien piąć się w rankingach szkół wyższych Polski i być coraz bardziej rozpoznawalny. Mam nadzieję, że dzięki konsekwentnej polityce staniemy się również bardziej dostrzegani poza granicami kraju. Ma temu służyć m.in. program zwiększonego umiędzynarodowienia naszej uczelni nie tylko w sferze dydaktycznej, ale i naukowo-badawczej. Chciałbym, aby w 2024 roku Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej był jedną z najlepiej zarządzanych, stabilnych i dobrze funkcjonujących w środowisku akademickim uczelni publicznych, a praca czy studia na nim były swego rodzaju nobilitacją.

Praca rektora jest wymagająca, ale z pewnością nie zamierza Pan rezygnować z aktywności naukowej?

Poza administrowaniem uczelnią jestem przede wszystkim członkiem społeczności akademickiej UMCS, a ściślej Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, zatrudnionym na etacie badawczo-dydaktycznym. Funkcja rektora jest jedynie czasowym oddelegowaniem przez społeczność akademicką do zarządzania Uniwersytetem w jej imieniu. W celu poprawy kondycji naukowej mojego instytutu, wydziału i wreszcie uniwersytetu moja aktywność naukowa nie może być odłożona na później. Staram się w miarę możliwości nie wypaść z rytmu pracy badawczej. Systematycznie publikuję wyniki swoich badań w dobrych periodykach, z wysokim współczynnikiem wpływu (IF), wypełniając kolejne sloty konieczne do ewaluacji. Myślę, że moja aktywność na polu naukowym nadal nie jest najgorsza. Choć oczywiście godzenie pracy administracyjnej z działalnością naukową nie jest sprawą łatwą, ale w dużej mierze jest to kwestia odpowiedniej organizacji pracy. Nadal mam ciekawe pomysły na nowe projekty badawcze, a zatem nie brakuje mi wyzwań również na gruncie naukowym. Zresztą w kolegium rektorskim także rozmawiamy o pomysłach naukowych i wkrótce wyniki tych rozmów powinny znaleźć swój skutek w naszych wspólnych publikacjach.

Czym się Pan zajmuje naukowo?

Od wielu lat bardzo intensywnie zajmuję się szeroko rozumianą rekonstrukcją zmian klimatycznych zauważalnych w ciągu ostatnich 10 tys. lat. Na moje najnowsze dokonania w tym zakresie składa się szereg publikacji, nawiązujących do odtwarzania zmian środowiska na

podstawie osadów organicznych z różnych obszarów Polski i centralnej Europy. Kolejne działania stanowią kontynuację tych badań, z niezwykle intrygującymi, ciekawymi wynikami dotyczącymi mechanizmów degradacji zmarzliny na przełomie plejstocenu i holocenu. Pozwalają one również na przewidywanie konsekwencji zmian klimatu zachodzących współcześnie. Moją ambicją jest zorganizowanie dużego Centrum Badań Zmian Klimatu przy UMCS-ie. Prace w tym zakresie są bardzo zaawansowane. Konsekwentnie dążymy do tego, aby powstający ośrodek miał wymiar międzynarodowy, co umożliwi rozwój interdyscyplinarnych grup badawczych z różnych ośrodków Polski i świata.

Cieszę się również, że udało się zespołowo przygotować i zakończyć aplikację grantową do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, dzięki której otrzymaliśmy prawie siedmiomilionowy grant. Będzie on realizowany wspólnie z jedną z firm komercyjnych, a w jego ramach zostanie zbudowane i skomercjalizowane urządzenie – autonomiczny czujnik temperatury, które na bazie technologii fotonicznych pozwalałoby na stały monitoring temperatury gruntu w zróżnicowanych przestrzennie i środowiskowo obszarach.

Poza sferą rekonstrukcji klimatycznych od wielu lat zajmuję się geomorfologią i geologią strukturalną, a zwłaszcza tzw. krasem kredy piszącej – wyjątkowymi, spektakularnymi w skali świata zjawiskami morfodynamicznymi, których efekty możemy podziwiać choćby w krajobrazie pogranicza polsko-ukraińsko-białoruskiego (to m.in. jeziora Polesia i towarzyszące im obszary mokradłowe, wypełniające krasowe formy rzeźby terenu). W ostatnich latach pracuję również w dużych interdyscyplinarnych zespołach geoarcheologicznych (wspólnie z prof. Andrzejem Buko z IAE PAN w Warszawie, prof. Marcinem Wołoszynem z IA UR i GWZO Lipsk, prof. Jerzym Liberą, dr. Tomaszem Dzieńkowskim i dr. Marcinem Szeligą z IA UMCS), co jest dla mnie niezwykle cennym, wzbogacającym doświadczeniem. Owocem tej współpracy są liczne publikacje dotyczące przekształceń środowiska przyrodniczego pod wpływem działalności człowieka, głównie z obszaru Grodów Czerwieńskich oraz przedpola wyżyn polskich. Ważna jest dla mnie także sfera związana z ochroną środowiska – działam naukowo oraz społecznie w wielu gremiach zajmujących się tą kwestią.

Jest Pan absolwentem UMCS-u i jego wieloletnim pracownikiem. Czy z naszą uczelnią wiąże się jakieś szczególne wspomnienie, którym chciałby się Pan podzielić?

Takich wspomnień związanych z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej jest bez liku i układają się w pewien ciąg logicznych powiązań, który utwierdza mnie w przekonaniu, jak wspaniałym miejscem do studiów, pracy i rozwoju pasji badawczej jest nasza uczelnia. UMCS umożliwia bowiem rozwój nie tylko naukowy, ale i osobowościowy. Moje wspomnienia z jednej strony wiążą się z ludźmi, na których trafiłem i z którymi przyszło mi współpracować, a z drugiej z czymś, co jest bardzo ulotne i nie da się tego odnieść do konkretnego momentu czasowego – czyli atmosferą, swobodą i wolnością działań. Dla mnie jako studenta, a następnie jako pracownika naukowego zawsze niezwykle ważne było poczucie, że mogę swobodnie rozwijać swoje zainteresowania. Taką wolność działań miałem od samego początku swojej kariery zawodowej – nikt mi nie narzucał, czym mam się zajmować naukowo i w którą stronę zmierzać mają moje pasje badawcze. Do dzisiaj staram się studentom i współpracownikom przekazywać taki właśnie ogląd rzeczywistości i spojrzenie na pracę na Uniwersytecie. To ważne, aby wszyscy mieli swobodę działania i atmosferę sprzyjającą samorealizacji.

Czego życzyłby Pan społeczności UMCS-u u progu nowej kadencji oraz nowego roku akademickiego?

W tej trudnej i niosącej wiele wyzwań rzeczywistości, wynikającej z sytuacji epidemicznej, życzę wszystkim członkom społeczności UMCS-u dużo zdrowia i odporności na stres związany z ograniczeniami sanitarnymi. Pragnąłbym również, żebyśmy wszyscy mogli się czuć prawdziwą wspólnotą, której nadrzędnym celem jest rozwój Uniwersytetu. Funkcjonowanie naszej *Alma Mater* bowiem to praca zespołowa, która zaowocuje w nieodległej przyszłości. Mam nadzieję, że przy takiej organizacji uczelni, jaką zaplanowaliśmy wraz z zespołem rektorskim, każdy będzie miał satysfakcję zarówno w tym wymiarze czysto ludzkim, jak i bardziej przyziemnym, finansowym. I tego nam wszystkim serdecznie życzę.

Rozmowę przeprowadziła Agnieszka Stańczak

Fot. W. Komet

Rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski

Absolwent studiów geograficznych na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS (1988). Związany zawodowo z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej od 1987 r., gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej. Obecnie profesor zwyczajny, zatrudniony w Katedrze Geomorfologii i Paleogeografii Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku. Pełnił funkcję zastępcy dyrektora i dyrektora Instytutu Nauk o Ziemi, pierwszego dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, a w latach 2016–2020 pełnił funkcję prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej UMCS. Jest geografem fizycznym, geomorfologiem,

paleogeografem; autorem ponad 220 artykułów naukowych, 2 książek, 20 rozdziałów w monografiach i ok. 100 publikacji konferencyjnych. Kierownik 2 i główny wykonawca 10 projektów badawczych KBN, MNiSW i NCN, a także współautor kilkudziesięciu prac projektowych, wdrożeniowych i ekspertyz dla administracji publicznej. Prof. R. Dobrowolski jest również członkiem licznych organizacji i komitetów naukowych, w tym: Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Komitetem Problemów Środowiska ICSU i Międzynarodowym Programem UNESCO-MAB oraz prezydium (a od 2016 r. – wiceprzewodniczący) Komitetu Nauk Geograficznych PAN.

Fot. W. Korzet

Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska

Absolwentka Wydziału Chemii UMCS (1995), asystent (1995–2003), adiunkt (2003–2014), prof. uczelni (2014–2019), profesor (2019 – obecnie) w Katedrze Chemii Nieorganicznej. Członek Senatu UMCS (kadencje 2012–2016, 2016–2020, 2020 – obecnie) i komisji senackich, Rady Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS. Pełniła również funkcję dyrektora Instytutu Nauk Chemicznych. Obecnie jest kierownikiem Katedry Chemii Nieorganicznej w Instytucie Nauk Chemicznych na Wydziale Chemii UMCS. Posiada również wieloletnie doświadczenie dziekańskie, zarówno w obszarze współpracy ze studentami, jak i organizacji procesów kształcenia i zapewnienia ich jakości. Zainteresowania naukowe prof. D. Kołodyńskiej dotyczą chemii pierwiastków d- i f-elektronowych, metod rozdzielania związków nieorganicznych, otrzymywania związków o wysokim stopniu czystości, usuwania jonów metali z wód i ścieków, modyfikowanych biowęgla i sorbentów hybrydowych.

Fot. W. Korzet

Prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki

Absolwent studiów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na kierunku fizyka, które odbywał według indywidualnego programu i toku studiów, specjalizując się w biofizyce. Obecnie pełni funkcję kierownika Katedry Biofizyki w Instytucie Fizyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS. Prof. W.I. Gruszecki jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych w świecie naukowców naszego Uniwersytetu. Uczestniczy w pracach wielu stowarzyszeń i konsorcjów naukowych w kraju i za granicą, w gremiach decyzyjnych przyznających środki na badania naukowe, jest laureatem szeregu prestiżowych nagród naukowych. Dorobek prof. W.I. Gruszeckiego obejmuje ponad 200 pozycji, głównie artykułów w renomowanych, wysoko punktowanych czasopismach naukowych. Jego prace cytowane były blisko 5000 razy, indeks Hirscha $H=40$ (według Google Scholar), a suma pozyskanych przez niego środków na realizację projektów badawczych przekroczyła 11 mln zł.

Fot. W. Komet

Prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS

Absolwent Politechniki Lubelskiej. Od 2004 r. pracownik Wydziału Ekonomicznego UMCS; kierownik Pracowni Zastosowań Technik Informatycznych (2004–2009) i Zakładu Systemów Informacyjnych Zarządzania (2009–2019); dyrektor Instytutu Zarządzania (2011–2012), dziekan Wydziału Ekonomicznego (2012–2016 i 2016–2019), dyrektor Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości oraz kierownik Katedry Systemów Informacyjnych i Logistyki. Jest przewodniczącym Komisji Ekonomii i Zarządzania PAN o. Lublin. Redaktor naczelny dwóch czasopism Inderscience i konsultant strategii rozwoju Lublina i województwa lubelskiego do 2030 r. Od 26 lat w pracuje w szkolnictwie wyższym. Propaguje e-przedsiębiorczość, logistykę zwrotną i digitalizację gospodarki. Aktywnie uczestniczy w akcjach społecznych związanych z polską transplantologią.

Fot. W. Komet

Prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS

Absolwent studiów prawniczych na Wydziale Prawa i Administracji UMCS oraz studiów historycznych na Wydziale Humanistycznym UMCS. Od 1992 r. nauczyciel akademicki na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Od 2014 r. prorektor ds. ogólnych UMCS. Oprócz obowiązków prorektorskich pełni także funkcję kierownika Katedry Prawa Informacyjnego i Zawodów Prawniczych w Instytucie Nauk Prawnych. Jest znawcą dziejów sądownictwa polskiego i funkcjonowania samorządów prawniczych. Jednocześnie kieruje Okręgową Izbą Radców Prawnych w Lublinie. Prof. A. Bereza jest także aktywnym społecznikiem, chętnie włączającym się w organizację przedsięwzięć charytatywnych i różnych akcji społecznych. Jest również zwolennikiem partycypacyjnego modelu zarządzania oraz organizacji pracy zespołowej opartej na połączeniu pomysłów młodych adeptów nauki oraz doświadczenia ich nauczycieli i mistrzów.

Fot. B. Proń

Uroczystość przekazania insygniów rektorskich

30 września w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS zgodnie z tradycją akademicką odbyło się uroczyste przekazanie insygniów rektorskich. Prof. Radosław Dobrowolski otrzymał z rąk ustępującego rektora prof. Stanisława Michałowskiego symboliczne berło, łańcuch oraz biret rektorski. Uroczystości przewodniczył senator senior

prof. Marek Pietraś. Rektor prof. Radosław Dobrowolski podziękował ustępującemu rektorowi prof. Stanisławowi Michałowskiemu za 4 lata współpracy w trakcie pełnionej kadencji prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej. Wydarzenie to zainaugurowało pierwsze posiedzenie Senatu UMCS nowej kadencji.

Marcin Wiechnik

Immatrykulacje studentów 2020/2021

1 października na 11 wydziałach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Wydziale Zamiejscowym w Puławach odbyły się uroczyste immatrykulacje studentów pierwszego roku. W związku z aktualnie panującą sytuacją epidemiczną w tym dniu zostali immatrykulowani tylko przedstawiciele studentów pierwszego roku studiów, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w procesie rekrutacji. Pozostałe osoby, które nie brały udziału w tradycyjnych uroczystościach, mogły śledzić ich przebieg podczas transmisji online odbywającej się na kanale UMCS-u na Facebooku. Serdecznie witamy nowych członków społeczno-

Fot. B. Proń

ści akademickiej UMCS i zachęcamy do obejrzenia fotorelacji z uroczystości.

Aneta Adamska

Dr Józef Kaczor żegna się z Senatem UMCS

30 września 2020 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Senatu UMCS w nowej kadencji. Zgodnie z tradycją akademicką odbyło się przekazanie insygniów rektorskich przez ustępującego rektora Stanisława Michałowskiego nowemu rektorowi Radosławowi Dobrowolskiemu. Na tym samym posiedzeniu z reprezentowaniem NSZZ „Solidarność” w Senacie Akademickim pożegnał się dr Józef Kaczor, przekazując tę funkcję aktualnemu przewodniczącemu KZ NSZZ „S” UMCS Jackowi Kotowi.

Oto jego przemówienie:

Magnificencjo, Prześwietny Senacie UMCS,

obchodzimy właśnie 40-lecie powstania NSZZ „S” w Polsce, na Lubelszczyźnie i na UMCS. Za kilka dni, 2 października, będzie 40. rocznica Założycielskiego Uczelnianego Zebrania Delegatów NSZZ Solidarność przy UMCS, o czym informuje tablica na gmachu Wydziału Filozofii i Socjologii (ówczesny gmach Wydziału Humanistycznego). Wisi tam teraz flaga Solidarności i będzie tam wisieć do 16 grudnia 2020 r., kiedy to odbędą się uczelniane uroczystości 40-lecia NSZZ „Solidarność” UMCS. Bowiem 40 lat temu w Chatce Żaka odbyło się pierwsze sprawozdawczo-wyborcze Zakładowe Zebranie Delegatów (2237 członków, 241 delegatów). Wybrano wówczas pierwszą Komisję Zakładową, której przewodniczącym został Jerzy Bartmiński, a której członkiem miałem zaszczyt być.

Jednym z podstawowych zadań NSZZ „S” UMCS uznano wówczas „wskazanie na konieczność zmian modelowych szkoły wyższej i na kierunek tych zmian”. Wydaje się, że pozostaje to aktualne do dziś.

Szczegóły działalności NSZZ „S” UMCS w okresie „festiwalu Solidarności” można znaleźć w wydawanym wtedy biuletynie informacyjnym „Solidarność Uniwersytecka”.

Potem był tragiczny 13 grudnia 1981 r. Spacyfikowano Chatkę Żaka i Rektorat, a w akademikach zakwaterowano ZOMO po wyrzuceniu z nich studentów. Internowano kilkunastu pracowników UMCS i studentów (Sabina Magierska, Wiesław A. Kamiński, Lesław Paga, Radek Drwal, Zbigniew Hołda, Jan Wojcieszczuk, Ewa Jakson, Jerzy Bartmiński, Sławomir Kozłowski i studenci). W stanie wojennym NSZZ „S” UMCS nie zaprzestała działalności mimo delegalizacji NSZZ „S” i represji ze strony władz stanu wojennego i SB. Działała nieprzerwanie podziemna Komisja Zakładowa (pKZ) pod przewodnictwem Stefana Symotiuka.

W 1982 r. odwołano demokratycznie wybranego rektora prof. Tadeusza Baszyńskiego, a kilku dziekanów na znak solidarności podało się do dymisji. Dr Wacław Wasilewski odsiedział rok w więzieniu mimo poręczenia społecznego Rady Wydziału BiNoZ.

Zbierano składki, wypłacano zapomogi, kolportowano „bibułę”. Wielu pracowników UMCS – członków „S” brało udział w pomocowych akcjach regionalnej „S”: „Solidarność Rodzin”, „Wakacje z Bogiem” dla dzieci szkanowanych działaczy „S”, a także w redagowaniu i kolportażu nielegalnych wydawnictw. Wielu profesorów działało w nielegalnej Społecznej Komisji Nauki.

Po relegalizacji NSZZ „S” (w kwietniu 1989 r.) 16 maja 1989 r. odbywa się ZZZ NSZZ „S” UMCS, na przewodniczącego wybrano Ryszarda Setnika. Wtedy to 21 listopada 1989 r. w zastępstwie przewodniczącego R. Setnika uczestniczę po raz pierwszy w posiedzeniu Senatu UMCS. Był to dla mnie, chłopaka z podkarpackiej Korczyny, niezwykle zaszczyt i przeżycie, zasiadać w Senacie z takimi mistrzami nauki jak profesorowie: Kazimierz Sykut, Tadeusz Baszyński, Eugeniusz Gąsior, Stanisław Uziak, Zbigniew Lorkiewicz czy Jarosław Ościk. Przecież ja, absolwent chemii UMCS (1971) tak niedawno (1983) obroniłem doktorat na Wydziale BiNoZ jako pracownik techniczny. W 1986 r. ścigany przez SB siedziałem w areszcie i miałem sankcję prokuratorską za organizowanie przez podziemną Solidarność „Wakacji z Bogiem” dla dzieci internowanych. „Wyciągał” mnie z tego rektor Stanisław Uziak... a teraz ja obok niego.

W 1990 r. za poparciem „S” UMCS został wybrany rektorem UMCS prof. Eugeniusz Gąsior. Niestety przedwczesna śmierć nie dała mu zrealizować programu, który NSZZ „S” UMCS popierała. To właśnie za jego kadencji 12 listopada 1991 r. po powrocie ze stypendium naukowego w USA (University of Idaho) zostaje wybrany przewodniczącym KZ NSZZ „S” i pełnię tę funkcję do 2018 r., kiedy to przewodnictwo przejmuje kol. Jacek Kot.

W Senacie UMCS reprezentuję NSZZ „S” do chwili obecnej. Tak więc z przerwą w latach 1998–2002, gdy przewodniczącą była prof. Maria Woźniakiewicz i przez pół kadencji 2014–2018 Jerzy Jabłoński – będzie to 25 lat. Były to kadencje rektorów: Zdzisława Cackowskiego, Eugeniusza Gąsiora (przedwcześnie zmarłego), Kazimierza Goebla, Mariana Harasimiuka, Wiesława Kamińskiego, Andrzeja Dąbrowskiego i Stanisława Michałowskiego.

Reprezentowanie NSZZ „S” w Senacie UMCS traktowałem jako szczytną społeczną służbę na rzecz pracowników UMCS i ich praw. Związku zawodowego „powołanego w Polsce w 1981 roku w wyniku protestu robotniczego... opierającego swoje działania na gruncie etyki chrześcijańskiej i katolickiej nauki społecznej, prowadzącego działalność w zakresie obrony godności, praw i interesów pracowniczych członków Związku oraz realizacji ich potrzeb materialnych, społecznych i kulturalnych”.

Z władzami UMCS starałem się współpracować jako przedstawiciel Niezależnego Związku Zawodowego, co nie zawsze było łatwe. Zwracałem uwagę na profesjonalność związkową opartą na stosownych ustawach, w szczególności ustawy o Związkach Zawodowych, Ustawy o nauce i szkolnictwie wyższym. Ważny jest Statut UMCS, w którego tworzeniu i zmianach braliśmy czynny udział. Bardzo trud-

Fot. KZ „Solidarność”

Dr Józef Kaczor

ne były zwolnienia grupowe pracowników w kadencji rektora Andrzeja Dąbrowskiego, a także negocjacje przy ocenach pracowników, tzw. problem adiunktów bez habilitacji, które niejednokrotnie skutkowały zwolnieniami.

Nierozwiązana była i jest lustracja i dekomunizacja środowiska szkół wyższych, o którą zabiegał NSZZ „S” UMCS. Choć ukazało się parę publikacji na ten temat, uważam, że rola PZPR i inwigilacja środowiska akademickiego przez SB wymaga opracowania, aby prawda historyczna o czasach PRL była pełna.

Reprezentowałem „S” UMCS w Komisji Krajowej NSZZ „S” w latach 1995–2002, a także biorę do dziś udział pracach Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „S”.

Wymianę doświadczeń związkowych w regionie realizowałem, będąc przewodniczącym Regionalnej Sekcji Nauki i członkiem Zarządu Regionu Środkowowschodniego NSZZ „S”. Byłem organizatorem szeregu sympozjów, współautorem publikacji.

Dziś żegnam się z Senatem UMCS i przekazuję reprezentowanie NSZZ „S” UMCS przewodniczącemu Jackowi Kotowi.

Niegdyśjsze powiedzenie „Uniwersytet to mury i ludzie” czas zmienić. UMCS to „Ludzie i Mury” po niezwyklej bumie inwestycyjnym rektora Stanisława Michałowskiego. Mam nadzieję, że nowy rektor Radosław Dobrowolski weźmie to pod uwagę.

Z solidarnościowym pozdrowieniem

dr Józef Kaczor

Uroczyste otwarcie Kampusu Zachodniego UMCS im. Unii Lubelskiej

23 września władze Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w obecności zaproszonych gości i mediów uroczystie otworzyły nowoczesne obiekty dydaktyczne Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Instytutu Psychologii na Kampusie Zachodnim UMCS im. Unii Lubelskiej.

Uroczystość została zainaugurowana symbolicznym przecięciem wstęgi, którego dokonali: sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów – Sebastian Skuza, podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Anna Budzanowska, dyrektor regionu Warbud SA – Piotr Ordon, twórca projektu architektonicznego obiektów z firmy „home of houses” – Piotr Mysiak, rektor UMCS – prof. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS w latach 2012–2020 – prof. Stanisław Michałowski, kanclerz UMCS – Grażyna Elżbieta Fiolek oraz przewodniczący Rady UMCS – Radosław Janik. Następnie arcybiskup metropolita lubelski Stanisław Budzik poświęcił nowe obiekty dydaktyczne naszego Uniwersytetu.

Rozpoczęta w 2018 r. inwestycja przy ul. Głębokiej 45 obejmowała realizację trzech funkcjonalnie połączonych obiektów. Od strony zachodniej wykonany został sześciokondygnacyjny budynek Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, zajmujący 6183,20 m², zaś w skrzydle wschodnim zlokalizowany został Instytut Psychologii, który ma pięć kondygnacji i zajmuje 3750,20 m². W tzw. łączniku (trzy kondygnacje, 1152,74 m²) znajdują się części wspólne, takie jak: biblioteka, szatnia, barek oraz pomieszczenia techniczne. W ciągu 18 miesięcy powstał nowoczesny kompleks dydaktyczny o łącznej powierzchni ponad 11 tys. m².

Od października tego roku studenci zyskają możliwość korzystania z komfortowych warunków kształcenia. Oba obiekty – oprócz nowoczesnych auli, sal wykładowych i seminaryjnych – posiadają również pomieszczenia specjalistyczne, dzięki którym położony zostanie jeszcze silniejszy nacisk na praktyczny aspekt zajęć dydaktycznych. Pomieszczenia kół naukowych, siedziba Legii Akademickiej, sale pracy własnej

studentów i pracownię telewizyjną będą dla nich dostępne w nowej siedzibie Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, zaś w obiekcie Instytutu Psychologii ulokowane zostały m.in. pracownia testów psychologicznych czy pomieszczenie akademickiego centrum wsparcia.

Na uroczystości otwarcia jako pierwszy głos zabrał rektor prof. Radosław Dobrowolski.

– Inwestycja w Kampusie Zachodnim UMCS im. Unii Lubelskiej jest niezwykle istotna zarówno z punktu widzenia studentów, którzy otrzymają nowoczesne przestrzenie do nauki, pogłębiania wiedzy, pielęgnowania pasji, odkrywania własnych możliwości i nowych ścieżek, jak i pracowników, którym zapewniamy odpowiednie warunki do prowadzenia badań naukowych na wysokim poziomie. Są to bowiem budynki o nowoczesnej

Fot. B. Proń

architekturze i wyposażeniu, odpowiadające standardom XXI wieku – powiedział rektor. – Skorzysta również sama uczelnia, która zlokalizuje swoje jednostki w pobliżu miasteczka akademickiego. Uniwersytecki kampus staje się w tym momencie przestrzenią jeszcze bardziej unikatową, a do tego nowoczesną i funkcjonalną, ze względu na zgrupowanie obiektów uniwersyteckich na jednym obszarze. Przez tę inwestycję dopełnia się więc pewien pakiet warunków niezbędnych do tego, by UMCS stał się jedną z wiodących uczelni w Polsce, konkurujących ze sobą pod względem poziomu, jakości i komfortu studiów. Jestem przekonany, że efekt końcowy w postaci tej konkretnej infrastruktury będzie stanowił o sile UMCS-u w kolejnych latach – dodał rektor.

Obiekty są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami w sposób zapewniający im komfort pracy i studiowania. Są to również budynki o ciekawej, nowoczesnej architekturze oraz wystroju wnętrz, nowoczesnie wyposażone.

– U podstaw realizacji tej inwestycji leżało kilka przesłanek – wspominał prof. Stanisław Michałowski, rektor UMCS w latach 2012–2020. – Główna to przekonanie, że o pozycji współczesnych uniwersytetów decyduje nie tylko poziom naukowy, ale istotne są także warunki, w jakich pracują nauczyciele akademicy i studiuje młodzież. Druga przesłanka to brak możliwości pozyskania dużych środków finansowych z MNiSW na niezbędną modernizację Wydziałów Politologii i Dziennikarstwa oraz Pedagogiki i Psychologii. Natomiast trzecia prze-

słanka to pojawienie się szansy (wzorem wiodących uniwersytetów, takich jak: UJ, UAM, UW, UG) na pozyskanie środków rządowych na nową inwestycję na posiadanych przez uczelnię terenach. W tym miejscu bardzo serdecznie chciałbym podziękować rządowi premiera Mateusza Morawieckiego i ówczesnej minister finansów prof. Teresie Czerwińskiej za ogromne wsparcie finansowe, dzięki któremu dzisiaj możemy uroczystie otworzyć nowe siedziby Wydziału i Instytutu, dając studentom i pracownikom godne warunki do pracy i nauki. Pragnę również podziękować prezydentowi Krzysztofowi Żukowi, wszystkim pracownikom naszej uczelni i pracownikom Urzędu Miasta Lublin za dużą przychylność i życzliwość dla realizacji tej inwestycji, dzięki czemu nowe obiekty mogły tak szybko powstać – dodał prof. Michałowski.

Słowa uznania od premiera RP Mateusza Morawieckiego przekazała Anna Budzanowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

– Dzisiejsze spotkanie to moment symboliczny. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej konsekwentnie rozwija się i realizuje ambitne cele. Oddawane dzisiaj budynki to zaledwie część realizowanych przez uczelnię projektów infrastrukturalnych. Inwestycje w naukę to inwestycje w fundamenty innowacyjnej gospodarki. Dzięki coraz lepszej infrastrukturze Uniwersytet poprawia swoją konkurencyjność na naukowej mapie Polski. O sile i wyjątkowości uczelni stanowią jednak ludzie tworzący społeczność akademicką, dlatego chciałbym serdecznie podziękować wszystkim studentom, członkom kadry dydaktycznej i pracownikom. To Państwo napędzacie jej rozwój, co przekłada się na rozwój regionu i polskiej nauki. Każdego dnia umacniacie pozycję swojej *Alma Mater*. Wkrótce rozpocznie się rok akademicki – życzę, by przyniósł on kolejne sukcesy i powody do świętowania – życzył premier RP. Również Anna Budzanowska dołączyła się do tych gratulacji oraz życzeń.

Następnie Sebastian Skuza, sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wspominał, jak znaczącym wyzwaniem było podjęcie realizacji tak ambitnego projektu. Podkreślił, iż wymagało to zarówno ogromnej determinacji, jak i konsekwencji w działaniu oraz dążeniu do obranego celu. Teraz dzięki rozwojowi nowoczesnych zasobów infrastruktury uczelnia zyskała na mapie akademickiej Polski, a UMCS ma jeszcze

większe predyspozycje, by specjalizować się w działaniach badawczo-naukowych.

Również wojewoda lubelski Lech Sprawka docenił ogromny wysiłek, który przez ostatnie lata został włożony w rozbudowę Kampusu Zachodniego UMCS: – Chciałbym Państwu oraz całej uczelni życzyć znakomitego rozwoju. Zarówno na polu dydaktyki, ale również badań naukowych, które służą społeczności naszego województwa i jego prestiżowi. Na ręce rektora prof. Radosława Dobrowolskiego składam najlepsze życzenia dla całej społeczności uniwersyteckiej.

– To wielkie święto Uniwersytetu i wielkie święto miasta, które w swoją strategię akademickość wpięło niemalże na pierwszym miejscu – tak swą wypowiedź rozpoczął prezydent Lublina Krzysztof Żuk, podkreślając ogromną rolę uczelni wyższych w życiu miasta. – Chcemy widzieć region, miasto, nasze uczelnie w wymiarze europejskim. Zainteresowanie studentów polskich i zagranicznych Lublinem jest nieustannie bardzo duże, co niezwykle nas cieszy. Chcemy tworzyć wciąż nowe perspektywy akademickości na najbliższe lata, wspierając się i pomagając skutecznie promować w kraju oraz poza jego granicami. Jeszcze raz pragnę złożyć na ręce Pana Rektora najlepsze życzenia dla całego środowiska akademickiego – by ta nowa infrastruktura dobrze służyła nam wszystkim.

Sebastian Trojak, członek Zarządu Województwa Lubelskiego odniósł się do własnych wspomnień związanych z kształceniem na UMCS. Podkreślił wagę procesu edukacji w życiu człowieka: – Jestem przekonany, że w tym właśnie miejscu kształcenie młodego pokolenia będzie prowadzone na najwyższym możliwym poziomie. Cieszę się, że powstała nowa siedziba Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Instytutu Psychologii. To bardzo ważne, byśmy przez akademickość kształtowali młode pokolenie oraz wychowywali je na kluczowych wartościach i wiedzy. Dzięki temu osoby te będą mogły w przyszłości w sposób otwarty i odważny kształtować nasze państwo.

Również autor projektu architektonicznego budynków z firmy „home of houses” Piotr Mysiak podziękował za ogromne zaufanie oraz owocną współpracę z władzami rektorskimi i kancelarskimi UMCS, a także wykonawcą.

– Mam nadzieję, że nowe budynki będą dobrze służyć kadrze administracyjnej, naukowej oraz wszystkim studentom – dodał na zakończenie.

Jak powiedziała kanclerz UMCS Grażyna Elżbieta Fiok: – Działania inwestycyjne UMCS-u w postaci nowoczesnych obiektów na Kampusie Zachodnim im. Unii Lubelskiej są dowodem na to, że możliwe jest kompleksowe podejście do rozwoju potencjału infrastrukturalnego uczelni. Budowa tych wspaniałych i nowoczesnych siedzib stanowiła ogromne wyzwanie inwestycyjne, a ich powstanie jest wielkim sukcesem i owocem wielu starań ze strony naszej uczelni. Chciałabym bardzo podziękować za wkład i zaangażowanie pracownikom naukowemu Wydziału Politologii i Dziennikarstwa i Instytutu Psychologii, pracownikom administracji, a szczególnie działowi inwestycji. Jestem również wdzięczna za profesjonalną współpracę z firmą Warbud, która dbała o sprawne i terminowe realizowanie prac budowlanych w czasach trwającej pandemii. Dzięki naszemu wspólnemu wysiłkowi oddajemy pracownikom i studentom obiekty odpowiadające współczesnym standardom do prowadzenia badań i nauki.

Realizacja prac w Kampusie Zachodnim UMCS im. Unii Lubelskiej od pierwszych dni musiała odbywać się pod nadzorem saperskim z uwagi na znalezione miny przeciwpancerne pochodzące z czasów II wojny światowej. Pomimo początkowych przeszkód, stan surowy budynku zakończony został już po ośmiu miesiącach od momentu wejścia na plac budowy. Jednym z bardziej wymagających i czasochłonnych etapów prac było wykonanie skomplikowanej elewacji budynków, z innowacyjnymi oprawami oświetleniowymi.

– Mamy ogromną satysfakcję z zakończenia tej inwestycji, pomimo bardzo krótkiego terminu realizacji. Obiekty zostały zrealizowane przez Warbud w wysokim standardzie, z dbałością o każdy szczegół. Rozpoczynając kontrakt w grudniu 2018 r., w czasie prosperity na rynku budowlanym, mierzyliśmy się z nieustannym brakiem wykwalifikowanych pracowników i podwykonawców – powiedział Piotr Ordon, dyrektor regionu Wschód Warbud SA.

– Nasze doświadczenie w wykonawstwie obiektów edukacyjnych oraz, co należy podkreślić, dobra współpraca z lokalnymi podwykonawcami i dostawcami przyniosły znakomity rezultat. Na każdym etapie realizacji priorytetem dla Warbudu było bezpieczeństwo pracowników. Nasze wysiłki zostały dostrzeżone i budowa Instytutu Psychologii oraz Wydziału Politologii

i Dziennikarstwa UMCS została uznana za najbardziej bezpieczną budowę w województwie lubelskim i zajęła I miejsce w konkursie „Buduj bezpiecznie” 2019, organizowanym przez Państwową Inspekcję Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie. W ostatnich miesiącach to bezpieczeństwo nabrało szerszego znaczenia w związku z pandemią Covid-19 i wyzwaniami z nią związanymi: jak kontynuować pracę nad inwestycją i jednocześnie ochronić pracowników przed zakażeniem. Zdecydowane działania Zarządu Warbudu dotyczące procedur sanitarnych na budowach, organizacji placów budów, obostrzeń w kontaktach z innymi osobami oraz zapewnienia dostaw środków ochronnych uchroniły nas przed przerwaniem robót i w konsekwencji opóźnieniem prac. Dotrzymaliśmy naszych zobowiązań w stosunku do klienta – UMCS. Cieszymy się, że nasza firma ma wkład w budowę nowoczesnej infrastruktury Kampusu Zachodniego UMCS. Życzymy, żeby jak najlepiej służyła ona przez lata studentom i pracownikom – dodał Piotr Ordon.

Od października br. pracownicy i studenci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie rozpoczęli pracę i naukę w nowych siedzibach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Instytutu Psychologii przy ul. Głębokiej 45.

Łączny koszt realizacji inwestycji to 83 958 186,36 zł brutto.

Magdalena Drwal

Fot. B. Proń

Uroczystość odbioru budynku Akademickiego Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka

23 września odbyła się uroczystość odbioru budynku Akademickiego Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka po gruntownej przebudowie części A i B. W wydarzeniu uczestniczyły władze rektorskie oraz kanclerskie uczelni, a także przedstawiciele władz samorządowych Lublina, członkowie Rady Uczelni, dziekani wydziałów, dyrektorzy instytutów oraz pracownicy UMCS-u.

Uroczystość rozpoczęła się w głównym holu od symbolicznego przecięcia wstęgi, którego dokonali: wicemarszałek województwa lubelskiego Zbigniew Wojciechowski, rektor Radosław Dobrowolski, rektor Stanisław Michałowski, kanclerz Grażyna Elżbieta Fiok oraz była dyrektor Chatki Żaka – Edyta Karczmarska-Greguła. Po przecięciu wstęgi prof. Stanisław Michałowski otrzy-

mał od pracowników ACK pamiątkowy obraz jako wyraz wdzięczności za wsparcie modernizacji budynku.

Następnie w sali widowiskowej odbyło się uroczyste powitanie przybyłych gości oraz przemówienia. Jako pierwszy głos zabrał rektor prof. Radosław Dobrowolski: – Dzisiejszy dzień jest szczególny, wyjątkowy dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, dla kultury studenckiej naszej uczelni. Po dwóch latach przedłużającego się remontu oddajemy w ręce studenckie Chatkę Żaka. Ten dzień to doskonała okazja do podziękowań tym wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do tego, aby kultowa Chatka Żaka w nowej odsłonie została oddana społeczności akademickiej UMCS i miasta Lublina.

Szczególne podziękowania prof. R. Dobrowolski skierował do rektora prof. Stanisława Michałowskiego za

jego zaangażowanie w przedsięwzięcie i poprosił go o zabranie głosu.

– Bardzo się cieszę, że doczekaliśmy się tak pięknego dnia jak dzisiejszy – powiedział rektor S. Michałowski. Opowiedział również uczestnikom uroczystości, jak doszło do modernizacji i jak zmieniło się ACK w ciągu ostatnich lat. – Zmodernizowana już w całości Chatka Żaka będzie pięknie służyła naszej kulturze akademickiej, Uniwersytetowi, kształceniu – zaznaczył. Podziękował też wszystkim, którzy mieli swój udział w tworzeniu nowego oblicza ACK: projektantom, wykonawcom, władzom rektorskim i pracownikom Chatki Żaka, a także wyraził nadzieję, że zmodernizowana przestrzeń zostanie dobrze wykorzystana.

W dalszej części uroczystości głos zabrali: wicemarszałek województwa lubelskiego Zbigniew Wojciechowski oraz zastępca prezydenta Lublin Beata Stepaniuk-Kuśmierzak. Tę część wydarzenia zakończyło wystąpienie kanclerza UMCS Grażyny Elżbiety Fiok, która podziękowała za wysiłek i zaangażowanie projektantów, wykonawców, pracowników Chatki Żaka oraz administracji centralnej i wyraziła nadzieję, że wszyscy będą zadowoleni z efektów wykonanych prac oraz nowych warunków oferowanych przez Chatkę Żaka.

Uroczystość zwieńczył występ artystyczny wokalistki Natalii Wilk przy akompaniamencie Tomasza Momota.

W ramach trwających dwa lata prac modernizacyjno-remontowych nastąpiła gruntowna przebudowa części A i B Akademickiego Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka, czyli tzw. pozostałych części budynku, nieobjętych remontem w 2011 r. Po ponad dwóch latach prac budowlanych wykonawca – Konsorcjum firm DAJK Maciej Kańczugowski z Lublina oraz PRB Termochem z Puław dokonało generalnej modernizacji ponad 3636 m² powierzchni Chatki Żaka.

Zmodernizowana część A Chatki Żaka to słynna sala widowiskowa, wyremontowana część B zaś to zaplecze sali, na które składają się garderoby, pokoje biurowe, hall główny oraz pomieszczenia na pierwszym piętrze i w piwnicy.

Sala widowiskowa po remoncie nawiązuje do pierwotnego wyglądu (uwiecznionego na pocztówce ze słynną fotografią Zbigniewa Siemaszko z 1967 r.) i jednocześnie wykorzystuje niezbędne rozwiązania w zakresie techniki scenicznej, a także zapewnia odpowiednie standardy bezpieczeństwa ppoż. W zmodernizowanej sali

Fot. B. Proń

widowiskowej wymieniona została wentylacja mechaniczna, podłogi, wykonano nową scenę i technologię sceniczną (w pełni automatyczną), a także zamontowano nowe fotele (372 miejsca). Wewnątrz dostępne są również projektory cyfrowe (multimedialne w technologii laserowej DLP) i projektor analogowy, dzięki czemu możliwe będzie wyświetlanie filmów w obu formatach, a także ekrany do projekcji przedniej oraz tylnej. Sala widowiskowa została wyposażona także w klimatyzację.

W wyremontowanej części B powstały nowe pomieszczenia, takie jak: garderoby z pełnym węzłem sanitarnym, dwie sale prób instrumentalnych, pracownia plastyczna, trzy sale warsztatowe oraz ciemnia fotograficzna. Kondygnacje budynku obsługuje nowo powstała winda.

Co istotne, podczas prac remontowych wszystkie charakterystyczne elementy wykończenia modernistycznego znajdujące się w Chatce Żaka, takie jak mozaika na holu czy kręcone schody – pozostały nienaruszone.

Po dwóch latach od rozpoczęcia prac budowlanych oraz wcześniejszych miesiącach poświęconych przygotowaniu niezbędnych opracowań to niezwykle ambitne przedsięwzięcie zostało zrealizowane. Aktualnie trwają jeszcze prace wyposażeniowe nowo powstałych pomieszczeń, które zakończą się w najbliższych miesiącach.

Agnieszka Stańczak

Władze UMCS z wizytą u ministra kultury i dziedzictwa narodowego

24 września przedstawiciele władz UMCS złożyli wizytę ministrowi kultury i dziedzictwa narodowego, wicepremierowi prof. Piotrowi Glińskiemu. W spotkaniu udział wzięli: rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski, p.o. dyrektor Akademickiego Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka Izabela Pastuszko, dyrektor Narodowego Centrum Kultury prof. Rafał Wiśniewski oraz Mateusz Adamkowski – dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Spotkanie dotyczyło współpracy przy organizacji ważnego projektu dla rozwoju kultury akademickiej – Ogólnopolskiego Forum Kultury Studenckiej, którego realizacja zaplanowana jest na 2021 r. w Lublinie. W październiku br. zostanie zaprezentowana diagnoza dotycząca kierunków rozwoju kultury studenckiej, przeprowadzona przez NCK i ACK UMCS Chatka Żaka. Podczas spotkania prof. Piotr Gliński zapoznał się z ideą, założeniami i dotychczas zrealizowanymi działaniami w ramach Forum.

Agnieszka Stańczak

Porozumienie o współpracy z LCK

17 września rektor prof. Radosław Dobrowolski i dyrektor LCK Aleksander Batorski podpisali porozumienie o współpracy pomiędzy naszym Uniwersytetem a Lubelskim Centrum Konferencyjnym.

Lubelskie Centrum Konferencyjne stanie się mecenasem młodych artystów oraz studentów Wydziału Artystycznego UMCS. W roku akademickim 2020/2021 w przestrzeniach budynku powstanie galeria wypełniona obrazami i rzeźbami. Miejsce to zostanie wyeksponowane w atrium oraz foyer sali S1 na parterze LCK.

Wielbicieli kultury i sztuki zapraszamy do podziwiania prac naszych studentów.

Magdalena Drwal

Przedstawiciele Legii Akademickiej z wizytą u rektora

17 września w Rektoracie odbyło się spotkanie rektora prof. Radosława Dobrowolskiego z przedstawicielami Legii Akademickiej, w którym udział wzięły także opiekunka Legii Akademickiej na UMCS – dr Ewelina Panas oraz przedstawicielka Biura Rzecznika Prasowego – Magdalena Drwal. Legię Akademicką reprezentowali prezes zarządu – kpr. Karol Wojtaszek oraz wiceprezes Zarządu – ppor. Damian Duda.

Podczas wizyty obie strony wyraziły słowa uznania za dotychczasową owocną współpracę nie tylko w ramach różnorodnych aktywności prowadzonych przez stowarzyszenie na UMCS-ie, lecz także za zaangażowanie w proces kształcenia na wybranych kierunkach studiów – a w szczególności bezpieczeństwie narodowym. Rozmówcy wyrazili nadzieję na dalszy rozwój wieloletniego partnerstwa oraz zacieśnienie prowadzonej współpracy. Szczególne znaczenie mają mieć tutaj doskonałe warunki stworzone w budynku nowej sie-

Fot. B. Proń

dziby Wydziału Politologii i Dziennikarstwa na Kampusie Zachodnim, gdzie stowarzyszenie ma kontynuować swoją działalność.

Wieńcząc spotkanie, ppor. Damian Duda wręczył rektorowi tabliczkę pamiątkową z cytatem gen. Karola Jana Ziemińskiego ps. „Wachnowski”, symbolizującym wytrwałość i męstwo w każdym podejmowanym dla dobra społeczeństwa działaniu. Na zakończenie wizyty zostały wykonane pamiątkowe zdjęcia.

Magdalena Drwal

Nowy sponsor futsalistów KU AZS UMCS

11 września w Sali Senatu odbyło się spotkanie przedstawicieli uczelni i Urzędu Miasta Lublin oraz firmy Luxiona Poland S.A. Została wówczas podpisana umowa sponsorska pomiędzy Klubem Uczelnianym AZS UMCS Lublin, a firmą Luxiona Poland S.A., która od ponad 90 lat z sukcesami działa na międzynarodowym rynku branży oświetleniowej. Firma Luxiona zdecydowała się wesprzeć sekcję futsalu mężczyzn, która aktualnie gra w pierwszej lidze. Nowy partner od przyszłego sezonu będzie sponsorem tytularnym drużyny.

W spotkaniu udział wzięli: rektor prof. Radosław Dobrowolski, zastępca prezydenta ds. kultury, sportu i partycypacji – Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, dyrektor sprzedaży na Polskę, Europę Północną i Wschodnią Luxiona Poland S.A. – Rafał Mroczek, regionalny przedstawiciel sprzedaży Luxiona Poland S.A. – Łukasz

Świć, prezes AZS UMCS Lublin – Rafał Walczyk, kierownik drużyny futsalu – Artur Banasik.

Magdalena Drwal

Fot. B. Proń

Powstaje Strategia Społecznej Odpowiedzialności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Na naszym Uniwersytecie realizowany jest projekt „Dostępny UMCS” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępności edukacyjnej UMCS-u dla osób z niepełnosprawnością przez wdrożenie rozwiązań niwelujących zidentyfikowane bariery w zakresie dostępności strukturalnej, architektonicznej, technologicznej, proceduralnej i wsparcia edukacyjnego oraz podniesienie świadomości niepełnosprawności i kompetencji u co najmniej 64 pracowników uczelni w zakresie świadczenia wysokiej jakości obsługi i dydaktyki dla osób z niepełnosprawnościami do stycznia 2022 r.

Dotychczas w ramach projektu „Dostępny UMCS” m.in. zakupiono 6 zestawów sprzętu specjalistycznego do boccia, którymi dysponuje Centrum Kultury Fizycznej UMCS oraz monitor brajlowski Focus 40 Blue, którym dysponuje Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, zorganizowano dla 8 pracowników UMCS-u szkolenie pn. *Nowoczesna metodyka nauczania języków obcych w formach zapewniających pełny dostęp dla osób z niepełnosprawnościami*. Na szkolenie zgłosiły się osoby z: Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, Katedry Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego w Instytucie Neofilologii na Wydziale Humanistycznym, Katedry Polityki Gospodarczej i Regionalnej w Instytucie Ekonomii i Finansów na Wydziale Ekonomicznym, Katedry Lingwistyki Stosowanej w Instytucie Neofilologii na Wydziale Humanistycznym.

We wrześniu 2020 r. rozpoczęły się prace m.in. nad opracowaniem Strategii Społecznej Odpowiedzialności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, określającej m.in. sposób podejmowania i doskonalenia zmian organizacyjnych na uczelni jako miejsca

otwartego i przyjaznego dla osób z niepełnosprawnością, w tym tworzenia odpowiedniej kultury organizacyjnej, przyjęcia zasad m.in. w zakresie niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju, kreowania pozytywnego wizerunku uczelni. W ramach projektu planowane jest też opracowanie Strategii Uniwersalnego Projektowania w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, opisującej koncepcję kształtowania uczelnianej przestrzeni we wszystkich jej aspektach, także w przestrzeni cyfrowej, w sposób zapewniający równy dostęp zarówno dla osób z niepełnosprawnością, jak i innych grup defaworyzowanych w społeczeństwie. Nad powyższymi dokumentami pracują i będą pracować eksperci w danej dziedzinie oraz opiekunowie merytoryczni strategii odpowiedzialni za ich moderowanie. Wszystkie materiały konsultowane są m.in. z Zespołem ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnością na Uczelni.

Aktualnie w ramach projektu realizowane są zajęcia superwizji w zespołach pracowników, którzy mają kontakt ze studentami lub doktorantami z niepełnosprawnością lub będących w kryzysie zdrowia psychicznego. Spotkania prowadzone są przez dr hab. Katarzynę Klimkowską, prof. UMCS. Wnioski z superwizji posłużą do sformułowania głównych założeń do strategii odpowiedzialności społecznej UMCS oraz opracowania procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.

Stworzone dokumenty będą odpowiadały na potrzeby osób ze specjalnymi potrzebami oraz uwzględniały rozwiązania proceduralne m.in. w zakresie społecznym, kulturalnym, kształtowania otaczającej przestrzeni na uczelni. Wszystkie działania realizowane w ramach projektu prowadzą do zwiększenia dostępności UMCS-u i stanowią uzupełnienie działań podejmowanych na bieżąco przez uczelnię.

Zachęcamy do odwiedzania strony internetowej projektu: www.umcs.pl/pl/dostepny-umcs,18831.htm.

Anna Jędrzejewska

Lubelska archeologia w „Nature” – tym „NATURE”! Dr hab. Marek Florek punktuje wysoko!

16 września 2020 r. ukazał się w jednym z najbardziej prestiżowych naukowych periodyków świata – „Nature” tekst zatytułowany *Population genomics of the Viking world*¹, stanowiący podsumowanie wielkiego, międzynarodowego projektu naukowego, mającego w generaliach potwierdzić tezę o rewolucyjnych skutkach ekspansyjności Wikingów dla postrzegania wizerunku średniowiecznego świata.

Wszyscy wiemy, że ekspansje morskie różnych ludów skandynawskich w epoce Wikingów (ok. 750–1050 r.) wpłynęły radykalnie na losy świata, zmieniając i kreując porządki historyczne, utrwalone na wieki. W projekcie zsekwencjonowano genomy (potocznie – relikty DNA) 442 osobników ze stanowisk archeologicznych z różnych części obszaru Europy i z Grenlandii. Stwierdzono, że okres ekspansji Wikingów to nie tylko potocznie rozumiana ich fizyczna obecność w różnych częściach świata, ale również napływ do Skandynawii genów im obcych, z południa i wschodu Europy. To oznacza, że Wikingowie przywozili ze swoich wypraw przedstawicieli innych etnosów, najprawdopodobniej głównie kobiety. Stwierdzono też, że poszczególne ludy skandynawskie wyznaczyły dla siebie indywiduane strefy dopuszczalnej ekspansji (a tym samym wpływów) i tak dokonanego podziału starano się przestrzegać skrupulatnie. Inaczej mówiąc, znaleziono biologiczne dowody na znaczny napływ duńskich przodków do Anglii;

na napływ mieszkańców Szwecji do stref południowo-bałtyckich i w głąb południowej oraz wschodniej części kontynentu; oraz na obecność mieszkańców Norwegii w Irlandii, na Islandii i Grenlandii. Co ciekawe, analiza starożytnego DNA ujawniła również, że poszczególne ekspedycje Wikingów miały charakter „rodzinny”, gdyż podejmowane były przez blisko z sobą spokrewnionych osobników.

To oczywiście absolutny skrót wyników projektu, przeprowadzony z punktu widzenia zainteresowania archeologa/historyka. Warstwa przyrodnicza, biologiczna jest rzecz jasna daleko bardziej rozbudowana, złożona i efektowna.

Dla nas najistotniejsze jednak jest, że współautorami tego sukcesu są dr hab. Marek Florek z Instytutu Archeologii UMCS i absolwentka archeologii w naszym Uniwersytecie – mgr Monika Bajka, aktualnie pracownia „Trzy epoki – Klimontów”.

Ich droga do archeologicznego sukcesu potwierdza trzy prawdy. Archeolog potrzebuje szczęścia odkrywcy, umiejętności opowiedzenia o nim i uporu w dociekanii jego historycznej wartości. Te trzy warunki spełniono w opisywanym przypadku z nawiązką.

Wszystko miało swój początek w 2015 r. W Sandomierzu zaczęto wykopaliska obok Bramy Opatowskiej. W ich trakcie lubelscy archeolodzy natrafili na relikty drewnianej konstrukcji palisadowej ściany (zbudowanej ze ściśle do siebie pionowo przylegających pali drewnianych), która okazała się tworzyć okazałą komorę grobową. W jej obrębie złożono szczątki zmarłego

¹ www.nature.com/articles/s41586-020-2688-8

mężczyzny. Przy jego głowie archeolodzy odkryli naczynie gliniane, a na wysokości szyi ozdobę – pierścień wykonany ze srebra. Były też inne przedmioty: przęślik gliniany, zapinka z brązu, zestaw do krzesania ognia w postaci żelaznych krzesiw i krzemiennych krzesaków, a także nóż i kościana rurka, służąca, zdaniem naukowców, być może do umocowania oprawy noża. Ustalono, że pogrzeb miał miejsce w początkach XI w., czyli w czasach panowania pierwszych Piastów.

M. Florek natychmiast właściwie ocenił wagę odkrycia i skojarzył z faktem, że na ziemiach polskich w grobach komorowych chowani byli zasadniczo tylko wojownicy – członkowie drużyn książęcych pierwszych Piastów, przede wszystkim Bolesława Chrobrego. Tak grzebano również zamożnych kupców oraz ich rodziny, przy czym przynajmniej w części byli oni obcego pochodzenia – wywodzili się ze Skandynawii i terenów Rusi. Grobowiec odkryty w Sandomierzu pasował znakomicie do tego schematu. W oczach archeologa jego „obcość” kulturowa narzucała się sama przez się, ale wymagała potwierdzeń. W tym celu wykonano szereg analiz specjalistycznych. Oprócz tych standardowych, w postaci datowania metodą węgla ¹⁴C, również te na obecność strontu. Włączono do nich wcześniej odkryte pochówki z najstarszej części cmentarzyska zlokalizowanego na tzw. Wzgórzu Miejskim, skąd pochodzą również groby nawiązujące formą do komorowych, datowane na przełom X i XI w. Wyszło z nich, że część zmarłych jest rzeczywiście „obca”. Tym sposobem poczyniono krok ku skandynawskiej interpretacji pochodzenia części pochówków.

Informacja o sensacyjnym odkryciu i jeszcze bardziej sensacyjnej jego interpretacji poszła natychmiast w świat. Jej echo zaowocowało między innymi, jeszcze w tym samym roku 2015, publikacją na łamach amerykańskiego pisma „Archaeology” (*Pagan Warrior's Tomb Unearthed in Poland*)². To między innymi ta publikacja otworzyła drogę do sukcesu, który opisuję.

Kiedy bowiem kreator relacjonowanego projektu, sławny duński genetyk – prof. Eske Willerslev z Uniwersytetu w Kopenhadze zaczął budować swój, bez mała 90-osobowy zespół, nie mógł pominąć głośnego, sensacyjnego odkrycia z Sandomierza. Zaproszenie do

udziału w nim M. Florka i M. Bajki było w gruncie rzeczy nie tylko oczywistością, ale też oczekiwaną szansą na wypełnienie trzeciego punktu drogi do sukcesu. Tym sposobem stał on się faktem, a Instytut Archeologii UMCS znalazł się na „ustach świata”.

Sukces ten ma, co zrozumiałe, swoją przeogromną wagę naukową, ale mówi również o tym, że w UMCS-ie kształcimy archeologów z ponadprzeciętnymi umiejętnościami zawodowymi, z wpojoną świadomością potrzeby immanentnej interdyscyplinarności prowadzonych badań i umiejętnością promowania dziedzictwa archeologicznego. Z satysfakcją stwierdzę – zazdrości nam tego wielu.

Może zabrzmiał to pretensjonalnie, ale sukces mojego kolegi napawa mnie nie tylko radością, ale i prawdziwą dumą! Powiem wręcz, że ciężko sobie nań zapracował. Ma przecież opinię znakomitego badacza terenowego, równie doskonałego organizatora, świetnego źródłoznawcy i upartego promotora archeologii i ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Jego rzetelność badawcza może uchodzić za wzorzec. Jest też niezwykle odpowiedzialnym, zdyscyplinowanym współpracownikiem, co powoduje, że praca z nim w zespole jest po prostu naukową przygodą. Doświadczyłem tego po wielokroć. Wymagający zarówno w stosunku do kolegów, jak i studentów słynie również ze znakomitego prowadzenia prac dyplomowych.

Jak każdy z nas ma wady, a jedna jest wprost denerwująca – skromność. Dr hab. Marek Florek po prostu woli stać za swoimi sukcesami, w ich cieniu, niż pchać się na scenę naukowego życia. Jego sukces ma znaczenie nie tylko w skali uniwersytetu, kraju, ale całej Europy. Potwierdza bowiem, że lubelska archeologia po prostu się tam liczy.

Takim samym poczuciem dumy obdarzam mgr Monikę Bajkę. Zapisła się w pamięci jako prymuska swojego rocznika. Współpracowałem z nią w projekcie DIABOLA i bardzo żałowałem, że nie znaleziono możliwości dla jej zatrudnienia w instytucie. Jej dalsza kariera zawodowa potwierdza znakomite przygotowanie merytoryczne. Legitymacją tej opinii może być chociażby efektowna monografia jej autorstwa pt. *Ziemia Sandomierska w pradziejach i wczesnym średniowieczu* (Sandomierz 2013), znakomicie funkcjonująca w obiegu naukowym.

Po prostu archeologia spod znaku UMCS to marka.

Andrzej Kokowski

² www.archaeology.org/news/3622-140820

Sukces prof. dr hab. Barbary Hlibowickiej-Węglarz. Powołanie Katedry Badawczej im. Luisa Lindleya Cintry przy UMCS w Lublinie

28 września przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, na mocy porozumienia o współpracy z Camões, Instituto da Cooperação e da Língua, Portugal, została powołana nowa katedra badawcza, nosząca imię portugalskiego lingwisty Lindleya Cintry. Głównym celem powołania katedry jest wspieranie badań naukowych prowadzonych w obszarze lingwistyki języka portugalskiego. Dyrektorem została prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, wieloletnia dyrektor Centrum Języka Portugalskiego, działającego przy UMCS w Lublinie.

Luís Cabaço, Ambasador Portugalii w Polsce:

„Jestem bardzo szczęśliwy, że Katedra Badawcza Lindleya Cintry powstała właśnie tutaj, przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, gdzie od 2005 r. prężnie działa jedyne Centrum Języka Portugalskiego w Polsce. Powołanie katedry wydaje się więc logiczną kontynuacją działań mających na celu promocję języka portugalskiego, co jest głównym celem Instytutu Camõesa i pochodzi z obopólnej chęci prowadzenia bardziej pogłębionych i zaawansowanych badań w zakresie lingwistyki języka portugalskiego, dokładnie tak, jak robił to Lindley Cintra, którego imię przyjmie katedra. Życzę wielkich osiągnięć naukowych całemu zespołowi tej nowej katedry badawczej.

Prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz – dyrektor Centrum Języka Portugalskiego Camões przy UMCS, kierownik Katedry Portugalistyki:

„Jesteśmy bardzo wdzięczni za zaufanie, którym zostaliśmy obdarzeni przez portugalski rząd za pośrednictwem Instytutu Camõesa. Powołanie tej katedry będzie niezwykle cennym wsparciem dla działalności naukowej Katedry Portugalistyki w zakresie lingwistyki języka portugalskiego. Niewątpliwie pozwoli nam także zachęcić większą liczbę studentów do rozpoczęcia badań w tym obszarze.

Luís Filipe Lindley Cintra, od którego pochodzi nazwa katedry, był jednym z najważniejszych portugalskich lingwistów. Cała jego działalność naukowa rozwijała się na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Lizbońskiego, gdzie ukończył filologię romańską i obronił doktorat. Prowadził tam także całą działalność dydaktyczną: od asystenta (1950–1960) do profesora nadzwyczajnego (1960–1962) i profesora zwyczajnego (od 1962 r. aż do śmierci). Był twórcą Katedry Lingwistyki Ogólnej i Romańskiej na FLUL i reformatorem Centrum Studiów Filologicznych. Jako badacz mało uwagi poświęcał teorii, wolał skupić się na analizie danych. Należał do zespołów lingwistycznych zbierających materiały do *Atlasu Językowego Półwyspu Iberyjskiego* [*Atlas Linguístico da Península Ibérica*]. W tym celu Cintra podróżował po prowincjach Portugalii, co otworzyło przed nim nowe ścieżki poszukiwań, takie jak dialektologia i etnografia. Wśród jego zainteresowań można wskazać dwie główne dziedziny: pochodzenie języka portugalskiego i miejsce języka portugalskiego wśród języków świata.

José Carlos Dias

◀ „Łomaska Cegielnia” z lotu ptaka

łu Nauki o Ziemi i Gospodarce Przestrzennej UMCS. Podczas uroczystości wydział reprezentowała dr Dagmara Kociuba oraz absolwenci mgr inż. Karol Tobiański i była prezes SKNP mgr inż. Ewa Głowacka.

Cegielnię wybudowano w 1959 r. Produkowała rocznie do 1,5 mln cegieł. Glinę pozyskiwano z miejsca, gdzie obecnie znajdują się stawy. Cegielnia zaprzestała działalność w 2008 r. W 2013 r. teren po niej został przekazany gminie. Prace nad projektem zagospodarowania przestrzennego terenu z udziałem SKNP „SmartCity” rozpoczęły się w kwietniu 2017 r. Opracowany pod koniec 2017 r. „Projekt zagospodarowania terenu po byłej cegielni w Łomazach” stał się podstawą do starania się o środki na realizację inwestycji. W 2018 r. gmina uzyskała dofinansowanie na kwotę ponad 600 tys. zł (koszt inwestycji wynosił 810 tys. zł) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014–2020. Prace wokół stawów po byłej cegielni w Łomazach zakończyły się pod koniec 2019 r.

Na blisko sześćohektarowej powierzchni powstał kompleks rekreacyjno-turystyczny. Podstawowym celem przeprowadzonych prac było przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenowi dawnej cegielni oraz nadanie mu nowych funkcji społecznych. Zakres prac obejmował wykonanie ciągu pieszo-rowerowego oraz parkingu, elementów małej architektury (altanki, ławki), zamontowanie stojaków na rowery, rekultywację terenu, wykonanie nowych nasadzeń drzew oraz trawników, wybudowanie pomostów wędkarskich, a także wykonanie monitoringu obszaru wraz z możliwością podglądu na żywo na stronie internetowej oraz oświetlenia. Ponadto udostępniono kilka tablic informacyjno-edukacyjnych opisujących historię cegielni i dawnych wyrobisk.

Inwestycja „Zagospodarowanie terenu wokół stawów po byłej cegielni w Łomazach” była nominowana do finału ogólnopolskiego konkursu „Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku”. „Projekt zagospodarowania terenu byłej cegielni w Łomazach” został zrealizowany w ramach umowy z 27 kwietnia 2014 r. o współpracy między Wydziałem Nauki o Ziemi i Gospodarce Przestrzennej UMCS a Gminą Łomazy. Jest to już kolejny projekt SKNP „SmartCity” zrealizowany w Łomazach. Oddanie kolejnej inwestycji planowane jest na listopad.

*Dagmara Kociuba
Opiekun SKNP „SmartCity”*

Zaprojektowane na UMCS – zrealizowane w Łomazach

11 lipca 2020 r. odbyło się oficjalne otwarcie Centrum Wędkarskiego „Łomaska Cegielnia”. Projekt zagospodarowania terenu został opracowany przez Anielę Krupińską i Karola Tobiańskiego z SKNP „SmartCity” pod kierunkiem dr Dągmary Kociuby z Katedry Gospodarki Przestrzennej Wydzia-

Natasza Ziółkowska-Kurczuk

„Mikrobajki dla dzieci i dorosłych”

„Mikrobajki dla dzieci i dorosłych” to projekt zrealizowany w ramach programu stypendialnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Kultura w sieci. Jest to seria szesnastu mikrobajek dla dzieci i dorosłych (m.in. *Wieloryba*, *Terrrakotka*, *Śrupek*, *Ptaszek w aparacie* itd.). Przedstawiają one sytuacje z życia codziennego. Treścią poszczególnych części są problemy, z jakimi stykają się dzieci i dorośli, takie jak m.in. strach przed upiornie wyglądającym sąsiadem, łakomstwo zaproszonego gościa, ale również patologiczne rodziny w sąsiedztwie czy utrata kogoś bliskiego. Narracja osnuta została wokół realizmu magicznego.

„Mikrobajki” to projekt o walorach artystycznych, humanistycznych i społecznych. Dają one możliwość spojrzenia na świat z zupełnie nieoczekiwanej perspektywy. Wszystkie powiastki zawierają głębsze przesłanie lub morał. Bohaterką mikrobajek jest kilkuletnia dziewczynka – Tasia – to przez jej postać są ukazane wszystkie historie. Miejsce i czas akcji mają charakter uniwersalny: jest to kamienica w średniej wielko-

Natasza Ziółkowska-Kurczuk

ści mieście w bliżej nieokreślonym historycznie czasie. Zamieszkują ją różni mieszkańcy, ciekawe osobowości – to oni są osobami występującymi w poszczególnych bajkach. Powiastki są ilustrowane odręcznymi akwarelami. Dostępne są one online w formie bloga: mikrobajki.pl. Autorką tekstów i ilustracji jest dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk prof. UMCS, zatrudniona w Katedrze Dziennikarstwa. To debiut literacki i plastyczny.

Natasza Ziółkowska-Kurczuk

Wydział Biologii i Biotechnologii

Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 16 września 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr Magdalenie Czemińskiej. Temat pracy: *Zdolności flokulacyjne egzopolimerów z Rhodococcus sp. oraz ich właściwości fizyko-chemiczne*. Promotor: prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkołazka (Katedra Biochemii i Biotechnologii UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Frąc (Zakład Badań Systemu Gleba-Roślina Instytutu Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie) i prof. dr hab. inż. Piotr Dobryszewski (Katedra Biochemii, Biologii Molekularnej i Biotechnologii Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej).

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 16 września 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr Magdalenie Kopycińskiej, zatrudnionej na stanowisku referenta w Katedrze Wirusologii i Immunologii UMCS. Temat pracy: *Rola egzopolisacharydu w adaptacji Rhizobium leguminosarum bv. trifolii do warunków stresowych wywołanych obecnością jonów cynku*. Promotor: prof. dr hab. Monika Janczarek (Katedra Genetyki i Mikrobiologii UMCS), promotor pomocniczy: dr Jolanta Cieśla (Zakład Mikrostruktury i Mechaniki Biomateriałów Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie). Recenzenci: dr hab. Anna Szafrańek-Nakonieczna (Katedra Biologii i Biotechnologii Mikroorganizmów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego) i dr hab. Karol Fijałkowski, prof. ZUT (Katedra Mikrobiologii i Biotechnologii Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie).

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 16 września 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr. Adrianowi Zającowi, za-

trudnionemu na stanowisku asystenta w Katedrze Anatomii Funkcjonalnej i Cytobiologii UMCS. Temat pracy: *Temozolomid oraz inhibitory szlaków zależnych od receptora TrkB w indukcji zaprogramowanej śmierci ludzkich komórek glejaka in vitro*. Promotor: dr hab. Joanna Jakubowicz-Gil, prof. UMCS (Katedra Anatomii Funkcjonalnej i Cytobiologii UMCS), promotor pomocniczy: Ewa Langner (Zakład Biologii Medycznej Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie). Recenzenci: prof. dr hab. Dorota Dworakowska (Katedra Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego) i prof. dr hab. Radosław Rola (Klinika Neurochirurgii i Neurochirurgii Dziecięcej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie).

Wydarzenia

15 września w Muzeum UMCS odbył się wernisaż wystawy fotografii dr. hab. Marka Kucharczyka, prof. UMCS pt. *Faktury, struktury i myśli ulotne*. Marek Kucharczyk – przyrodnik, zatrudniony w Katedrze Zoologii i Ochrony Przyrody UMCS. Członek Związku Polskich Fotografów Przyrody (Okręg Roztoczański-Podkarpacki). Swoje fotografie publikował w naukowych i popularnonaukowych czasopismach oraz w wydawnictwach książkowych. Jest autorem 14 wystaw indywidualnych i uczestnikiem kilkunastu zbiorowych. Kurator galerii „Pod palmą” na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS, zorganizował tam ponad 40 wystaw. Od ponad 20 lat prowadzi zajęcia z fotografii przyrodniczej dla studentów macierzystej uczelni. Opiekun Studentckiego Koła Fotografii Przyrodniczej UMCS.

Marek Kucharczyk fotografuje wiele motywów z otaczającej rzeczywistości. Krajobraz, martwa natura, architektura to motywy obecne i równoprawne w jego twórczości. Roślinne pyłki na wodzie, mydlane bańki zasłaniające i zniekształcające widok miasta, zmarszczki wody, wykwity solne, skłębione chmury, wietrzne formy w piasku to jedno z wielu obrazów zarejestrowanych z jego otoczenia. Autor wprowadza widza w świat chwil krótkich i ulotnych, zobaczonych okiem aparatu fotograficznego i utrwalonych na zawsze. Podobnie jak amerykańscy fotografowie lat 30. i polscy fotografowie lat 80. XX w., również Marek Kucharczyk odwołuje się do tradycji fotograficznego dokumentu, nadając mu autorski charakter i autorską intencję. Faktura rdzy, struktura łądygi, pnia drzewa, betonu i wody, barwna lub monochromatyczna, widziana w dużym zbli-

zeniu, powiększona i przeskalowana, ma swój odpowiednik w otaczającej rzeczywistości. Poprzez sposób prezentacji jawi się jako obraz niejednoznaczny i nie do końca zidentyfikowany. Lecz gdy widz odczyta podpis i zrozumie znaczenie owej zjawiskowości zobaczonego obrazu, odnajdzie własną indywidualną satysfakcję.

W nadmiarze naturalistycznych obrazów rzeczywistości prace Marka Kucharczyka są nietypowe i wyjątkowe. Ich zagadkowość odbioru przenosi je w obszar niezwykłości i tajemniczości.

Odznaczenia

20 września 2020 r. na Rynku Starego Miasta w Lublinie odbyło się II Wojewódzkie Lubelskie Święto Miodu. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Lublinie i Lubelskie Koło Pszczelarzy. Patronat nad wydarzeniem objęli Marszałek Województwa Lubelskiego oraz Prezydent Miasta Lublin. Podczas niedzielnej uroczystości w Trybunale Koronnym prezydent Krzysztof Żuk wręczył pracownikowi Katedry Biologii Komórki UMCS prof. dr. hab. Mariuszowi Gagosiowi „Medal Prezydenta Miasta Lublin.” Medal ten stanowi wyjątkowe wyróżnienie i został przyznany prof. M. Gagosiowi w uznaniu za jego znaczące osiągnięcia w pracy naukowej i dydaktycznej oraz cenny wkład w rozwój lubelskiego pasiecznictwa, w tym wieloletnią pracę na rzecz kultywowania tradycji pszczelarskich w mieście i regionie.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 września 2020 r. za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej, za popularyzowanie polskiej myśli naukowej na świecie Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski został odznaczony prof. dr hab. Jerzy Rogalski, kierownik Katedry Biochemii i Biotechnologii.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 września 2020 r. na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczona została dr hab. Jaszek Magdalena, prof. UMCS z Katedry Biochemii i Biotechnologii UMCS.

31 sierpnia 2020 r. w Sali Senatu UMCS odbyło się uroczyste przekazanie medali „Zasłużony dla Miasta Lublin” (*Merentibus Civitatis Lublini*), które wyróż-

nionym pracownikom Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS wręczył prezydent Lublina Krzysztof Żuk. Medale te stanowią wyjątkowe wyróżnienie i są przyznawane osobom, instytucjom i organizacjom, które w sposób szczególnie zasłużyły się dla Lublina. Obecnie – obok medalu Unii Lubelskiej – jest to najwyższe i najbardziej prestiżowe wyróżnienie Prezydenta Miasta Lublin, przyznawane od 2019 r. Tym wyjątkowym odznaczeniem uhonorowani zostali: prof. dr hab. Jan Fiedurek, prof. dr hab. Elżbieta Dernałowicz-Malarchuk, dr hab. Magdalena Staszczak, prof. UMCS, dr hab. Marek Kucharczyk, prof. UMCS, prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkoszka, prof. dr hab. Wanda Małek, dr Monika Marek-Kozaczuk, dr Joanna Strubińska.

Patenty

17 sierpnia 2020 r. Urząd Patentowy wydał decyzję o udzieleniu patentu na wynalazek pt. „Fracja białkowo-cukrowa wyizolowana z płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania w leczeniu raka jelita grubego”. Twórcami wynalazku są dr Arkadiusz Czerwonka, dr hab. Marta Fiołka, prof. UMCS oraz prof. dr hab. Wojciech Rzeski. Wśród wielu chorób nowotworowych rak jelita grubego jest jedną z najczęściej diagnozowanych i stanowiących wciąż poważny problem zdrowotny w krajach rozwiniętych. Główną metodą leczenia tego nowotworu pozostaje intensywna chemioterapia cytostatykami wraz z interwencją chirurgiczną, co bardzo często wiąże się z występowaniem poważnych i niepożądanych skutków ubocznych. Wobec powyższego zadaniem priorytetowym wciąż pozostaje poszukiwanie nowych substancji przeciwnowotworowych, charakteryzujących się niską toksycznością wobec komórek prawidłowych, przy jednoczesnej wysokiej aktywności przeciw-proliferacyjnej komórek rakowych.

Wydział
Ekonomiczny

Doktoraty

23 września 2020 r. r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Beaty Żukowskiej. Tytuł dysertacji: *Efekty ekonomiczne profesjonalizacji przedsiębiorstw rodzin-*

nich. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Węclawski (UMCS), promotor pomocniczy: dr hab. Robert Zajkowski (UMCS). Recenzenci: dr hab. Alicja Winnicka-Popczyk (Uniwersytet Łódzki) i dr hab. Krzysztof Safin, prof. WSB (Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu). 24 września 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów Wydziału Ekonomicznego UMCS nadała mgr Beacie Żukowskiej stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse. Jest to 272. stopień doktora nadany na Wydziale Ekonomicznym UMCS od 1969 r.

Wydarzenia

W dn. 21–23 września 2020 r. w Zamościu odbyło się drugie Sympozjum Badaczy Firm Rodzinnych pt. „Firmy rodzinne – strategie i kierunki rozwoju”. Jego organizatorem była Katedra Bankowości i Rynków Finansowych UMCS, której pracownicy są współzałożycielami ogólnopolskiej Sieci FaBeRNet, stanowiącej platformę współpracy naukowców zajmujących się problematyką przedsiębiorstw rodzinnych. Uczestnikami sympozjum byli pracownicy naukowcy ze Szkoły Głównej Handlowej, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Poznańskiej, Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu, Akademii Koźmińskiego w Warszawie, Społecznej Akademii Nauk w Łodzi, PWSliP w Łomży oraz UMCS. Przedmiotem obrad były aktualne kwestie związane z profesjonalizacją przedsiębiorstw rodzinnych, dylematy związane z przeprowadzaniem procesów sukcesji oraz reakcje na kryzys wywołany pandemią COVID-19. Uczestnicy sympozjum wzięli również udział w wizycie studyjnej w wielopokoleniowym przedsiębiorstwie rodzinnym zlokalizowanym na Roztoczu. W ramach rozwoju międzyuczelnianej współpracy uczestników Sieci FaBeRNet przyjęto ustalenia odnośnie do realizacji wspólnych projektów badawczych, przygotowania publikacji naukowych oraz prowadzenia kształcenia z zakresu działalności firm rodzinnych.

Wydział
Humanistyczny

Profesury

16 września 2020 r. prof. dr hab. Dariusz Kupisz z Katedry Historii XVI–XIX W. i Europy Wschodniej In-

stytutu Historii UMCS odebrał nominację profesorską z rąk prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Habilitacje

Rada Naukowa Instytutu Neofilologii UMCS w dziedzinie literaturoznawstwo na posiedzeniu 30 września 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo dr Annie Chomie-Suwałe, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Literaturoznawstwa Słowiańskiego. Dr Anna Choma-Suwała jako osiągnięcie naukowe zgłosiła monografię *Recepcja poezji ukraińskiej przez pisarzy lubelskiego środowiska literackiego w okresie międzywojennym: próby interpretacji*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego przedłożyła powołana przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów komisja habilitacyjna w składzie: prof. dr hab. Paweł Próchniak (UP im. KEN) – przewodniczący, dr hab. Ludmiła Siryk (UMCS) – sekretarz, recenzenci: prof. dr hab. Valentyna Sobol (UW), prof. dr hab. Andrzej Tyszczyk (KUL), dr hab. Agnieszka Korniejenko (UJ) oraz członkowie: dr hab. Ewa Kołodziejczyk (IBL PAN) i dr hab. Joanna Tarkowska (UMCS).

Rada Naukowa Instytutu Filologii Polskiej UMCS na posiedzeniu 27 maja 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu dr Ewie Jadwidze Białek (Instytut Neofilologii, Katedra Językoznawstwa Słowiańskiego) stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. Pozytywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Ewie Jadwidze Białek w uchwale podjętej 7 maja wyraziła komisja habilitacyjna w składzie: prof. dr hab. Wojciech Chlebda (UO) – przewodniczący, dr hab. Petar Sotirov (UMCS) – sekretarz; recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Bańko (UW), prof. dr hab. Tadeusz Piotrowski (UWr), dr hab. Anna Zych (UŚ); członkowie: prof. dr hab. Feliks Czyżewski (UMCS), dr hab. Alicja Pstyga (UG). Osiągnięcie naukowe dr Ewy Jadwigi Białek pn. *Leksykograficzna rejestracja składników dyskursu dyplomatycznego: „Dyplomacja i polityka. Rosyjsko-polska sonda słownikowa”* (484 s.) obejmuje jednotematyczny cykl 13 artykułów naukowych wraz ze specjalistycznym słownikiem przekładowym pt. *Dyplomacja i polityka. Rosyjsko-polski słownik przekładowy*, A-Д, Lublin 2019.

Doktoraty

23 września 2020 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Sylwii Iwańczuk pt. *Poeta i Inny: „świat tekstu” i obraz relacji międzyludzkich w korespondencji Mariny Cwietajewej*. Promotor: prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda (UMCS), recenzenci: prof. dr hab. Anna Woźniak (KUL) i dr hab. Iwona Krycka-Michnowska (UW).

Sukcesy

3 października 2020 r. dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Historii otrzymał Srebrną Odznakę Polskiego Związku Rugby za promowanie rugby i jego historii. Wręczenie wyróżnienia odbyło się w trakcie obchodów 45-lecia lubelskiego rugby.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się publikacja pt. *Robert Bruce i jego kompania w eposie pióra Johna Barboura. The Bruce około 1376 roku*, której autorem jest dr Wojciech Michalski z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Historii.

Wydział Matematyki,
Fizyki i Informatyki

Doktoraty

9 września 2020 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Broniszewskiej pt. *Indeksy topologiczne w teorii grafów*. Promotor: dr hab. Halina Bielak, prof. UMCS (Instytut Matematyki). Recenzenci: dr hab. Monika Piłśniak, prof. AGH (Wydział Matematyki Stosowanej AGH) i dr hab. Iwona Włoch, prof. Politechniki Rzeszowskiej (Wydział Matematyki i Fizyki Stosowanej). Rada Naukowa Instytutu Matematyki UMCS na posiedzeniu 21 września 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr Katarzynie Broniszewskiej stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie matematyka. Dr Katarzyna Broniszewska jest absolwentką Studiów Doktoranckich Matematyki na Wydziale Matematyki Fizyki i Informatyki UMCS.

14 września 2020 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Błażeja Kuźmy pt. *Symulacje numeryczne magnetycznie zdominowanej atmosfery Słońca*. Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Murawski (Instytut Fizyki UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Barbara Popielawska (Centrum Badań Kosmicznych PAN w Warszawie) i dr hab. Grzegorz Michałek (Instytut-Observatorium Astronomiczne Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Fizyki UMCS na posiedzeniu 28 września 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Błażowi Kuźmie stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki fizyczne. Dr Błażej Kuźma jest absolwentem Studiów Doktoranckich Fizyki na Wydziale Matematyki Fizyki i Informatyki UMCS.

Wykłady

W ramach Lubelskich Wirtualnych Dni Nauki prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki z Katedry Biofizyki oraz prof. dr Stefaan Poedts z Katedry Fizyki Teoretycznej Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS przygotowali wykłady, które zostały wyemitowane na platformie Lubelskiego Uniwersytetu Inspiracji. Wystąpienie prof. Gruszeckiego pt. *Co w trawie świeci?* dotyczyło badań procesu fotosyntezy w roślinach z wykorzystaniem emisji światła przez liście, zwanego fluorescencją. Umożliwiają one m.in. analizę wiązania energii świetlnej przez rośliny, która gromadzona jest w formie biomasy i stanowi podstawę wyżywienia na naszej planecie. Z kolei prof. Poedts anglojęzyczny wykład pt. *Solar storms – beautiful but dangerous!* poświęcił najbardziej gwałtownym zjawiskom w Układzie Słonecznym, czyli burzom słonecznym, a także modelom do przewidywania pogody kosmicznej EUPHORIA oraz PARADISE.

Wydarzenia

15 września 2020 r. w Instytucie Informatyki UMCS, z udziałem rektora prof. Radosława Dobrowolskiego, odbył się finał programu edukacyjnego „Cosmic Challenge” – konkursu dla uczniów szkół podstawowych, nad którym honorowy patronat objęły Centrum Badań Kosmicznych PAN, MARS Society Polska oraz Polska Agencja Kosmiczna. Zwyciężył Mikołaj Błaszczuk, który w nagrodę wraz z rodzicem poleci do Gran Telescopio CANARIAS na wyspę La Palma. Drugie miejsce zajęła

Anna Konieczna, a miejsce trzecie zajął Filip Warda. Nagrodą za 2. i 3. miejsce jest wyjazd do Centrum Badań Kosmicznych PAN. Nagrodę specjalną Uniwersytetu Dziecięcego UMCS otrzymał Piotr Płatek.

„Cosmic Challenge” to program edukacyjny skierowany do dzieci i młodzieży zainteresowanych tematyką kosmosu. Realizowany jest w partnerstwie z Gran Telescopio CANARIAS, jednym z największych obserwatoriów astronomicznych na Ziemi, które znajduje się na wyspie La Palma. Program ma na celu rozwój edukacji interdyscyplinarnej oraz zachęcenie do rozwijania pasji i zainteresowań związanych z naukami ścisłymi.

I etap konkursu odbywał się od 24 lutego do 15 marca 2020 r. Uczestnicy mieli przygotować pracę pisemną (max. 3500 znaków) na temat „Najważniejsze problemy związane z założeniem pierwszej osady ludzkiej w Kosmosie i sposoby ich rozwiązania”. W II etapie uczestnicy konkursu spotkali się indywidualnie z członkami jury, w składzie którego znaleźli się przedstawiciele Polskiej Agencji Kosmicznej, Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk, Mars Society Polska, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Miasta Lublin.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Doktoraty

21 września 2020 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Sergiusza Kuczyńskiego pt. *Dyplomacja gospodarcza Polski w XXI wieku*. Promotor: prof. dr hab. Marek Pietraś, recenzenci: prof. dr hab. Edward Haliżak (UW), prof. dr hab. Teresa Łoś-Nowak (emerytowany profesor UW).

2 października 2020 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Roberta Bańskiego pt. *System polityki energetycznej Rzeczypospolitej Polskiej*. Promotor: dr hab. Małgorzata Podolak, prof. UMCS, recenzenci: dr hab. Włodzimierz Fehler, prof. UPE (Uniwersytet Przyrodniczo-Ekonomiczny w Siedlcach), dr hab. Wawrzyniec Konarski, prof. AFiB (Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie).

Wydarzenia

Doktoranci mgr Ewa Majewska (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach), mgr Jakub Wołyniec (Instytut Nauk o Polityce i Administracji) oraz mgr Wiktoria Gerasymczuk (Szkoła Doktorska Nauk Społecznych) ukończyli certyfikowaną przez Krajową Reprezentację Doktorantów Szkołę Młodego Naukowca-Samorządowca w Serocku, czyli program szkoleń dla przedstawicieli środowiska doktorantów w obliczu zmienionej formy kształcenia młodych naukowców, jak również przemian zachodzących w nauce i szkolnictwie wyższym. Projekt miał przede wszystkim za zadanie zwiększyć świadomość doktorantów w zakresie rzeczywistości prawnej, jak również wyposażać w niezbędne umiejętności miękkie i kompetencje twarde.

15 września 2020 r. dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS uczestniczyła w ogólnopolskim spotkaniu koordynatorów i tutorów współpracujących z Programem Stypendialnym im. Lane’a Kirklanda. Zebranie zorganizowała Fundacja Liderzy Przemian, która w imieniu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności administruje Program Kirklanda (od 2016 r. także Kirkland Research Program). Jest to długofalowe przedsięwzięcie edukacyjne Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności powołane do życia w 2000 r. Jego zasadniczym celem jest dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji systemowej z obywatelami państw Europy Wschodniej, Kaukazu Południowego i Azji Centralnej w ramach dwusemestralnego programu edukacyjnego oraz minimum dwutygodniowych staży zawodowych w instytucjach państwowych i prywatnych w Polsce.

W roku akademickim 2020/2021 w ramach Programu Kirklanda do Polski przyjechało 47 stypendystów, a w ramach Kirkland Research Program – 11. Do grona studentów Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dołączyła Kirklandystka z Mińska – Ekaterina Verezub, pracownik Biblioteki Narodowej Białorusi, która pod opieką naukową dr hab. Anity Has-Tokarz rozpocznie realizację projektu badawczego dotyczącego możliwości implementacji polskich doświadczeń w zakresie organizacji wydarzeń społeczno-kulturalnych promujących książkę i czytelnictwo.

Konferencje

18 września 2020 r. dr hab. Anna Granat (Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej) uczestniczyła w II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Motyw kobiety – matki, bohaterki, opiekunki...*, którą zorganizowała Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL. Dr hab. Anna Granat była członkiem Komitetu Naukowego Konferencji i jej gościem honorowym. Zaprezentowała referat pt. *Komunikowanie o pracy MLM dla kobiet na Facebooku*, w którym omówiła motyw komunikowania się „kobiety pracującej” w ramach marketingu wielopoziomowego, na podstawie ogłoszeń rekrutacyjnych z FB.

Wydział Prawa
i Administracji

Habilitacje

15 lipca 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Jarosław Warylewski (UG), sekretarz – dr hab. Ewa Kruk (UMCS), recenzenci: dr hab. Wojciech Cieślak (UWM), dr hab. Agnieszka Liszewska (UŁ), dr hab. Magdalena Budyn-Kulik (UMCS), członkowie: dr hab. Dariusz Jagiełło (SWPS UH), dr hab. Ireneusz Nowikowski (UWM), podjęła uchwałę o nadaniu dr Joannie Piórkowskiej-Flieger stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

15 lipca 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Marek Chmaj (SWPS UH), sekretarz – dr hab. Marek Kulik (UMCS), recenzenci: dr hab. Marcin Dąbrowski (UWM), dr hab. Radosław Grabowski (URz), dr hab. Konrad Skłodowski (UŁ), członkowie: dr hab. Katarzyna Witkowska-Chrzczonek (UMK), dr hab. Małgorzata Stefaniuk (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. Grzegorzowi Koksanowiczowi stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

15 lipca 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów w składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Andrzej Bałaban (USz), sekretarz – dr hab. Kamil Sikora (UMCS), recenzenci: dr hab. Andrzej Bisztyga (UZ), dr hab. Wojciech Staszewski (KUL Jana Pawła II), dr hab. Ryszard Balicki (UWr), członkowie: dr hab. Renata Świrgoń-Skok (URz), dr hab. Wojciech Konaszcuk (UMCS), podjęła uchwałę o nadaniu dr. Krzysztofowi Urbanowi stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Doktoraty

15 lipca 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając opinie recenzentów rozprawy doktorskiej pt. „Zarząd Miasta Lublina 1915-1939. Zasady organizacji i funkcjonowania” – dr. hab. Piotra Fiedorczyka (UwB) i dr. hab. Mikołaja Tarkowskiego (AP) dotyczące wysokiego poziomu tej rozprawy oraz przebieg publicznej obrony, postanowiła uznać rozprawę za wyróżniającą i nadać mgr Marioli Szewczak-Daniel stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk społecznych, z dyscypliny nauki prawne.

15 lipca 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając opinie recenzentów rozprawy doktorskiej pt. „Państwo w myśli Roberta von Mohla” – prof. dr hab. Adama Bosiackiego (UW) i dr. hab. Mirosława Sadowskiego (UWr) dotyczące wysokiego poziomu merytorycznego tej rozprawy oraz przebieg publicznej obrony, postanowiła uznać rozprawę za wyróżniającą i nadać mgr. Pawłowi Lesińskiemu stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk społecznych, z dyscypliny nauki prawne.

30 września 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając opinie recenzentów rozprawy doktorskiej pt. „Powstanie zakładu a unikanie opodatkowania w międzynarodowym prawie podatkowym” – dr. hab. Ziemowita Kukulskiego (UŁ) i dr. hab. Edvardasa Juchneviciusa (UG) dotyczące wysokiego poziomu merytorycznego tej rozprawy oraz przebieg publicznej obrony, postanowiła uznać rozprawę za wyróżniającą i nadać mgr. Tomaszowi Woźniakowi stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk społecznych, z dyscypliny nauki prawne.

Izolda Kęsik (1931–2020) Wspomnienie

Izolda Helena Kęsik, z domu Dobkiewicz, urodziła się w rodzinie Zofii i Stefana 6 sierpnia 1931 r. w Lublinie. Ukończyła Liceum im. Unii Lubelskiej i w 1950 r. zdała maturę. W latach 1950–1953 studiowała filologię francuską na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie uzyskała dyplom ukończenia studiów wyższych I stopnia ze specjalnością pedagogiczną. Po studiach zajmowała się udzielaniem korepetycji, tłumaczeniem tekstów oraz uczyła języka francuskiego na kursach prowadzonych przez Towarzystwo Wiedzy Powszechnej.

15 grudnia 1964 r. rozpoczęła pracę w Bibliotece Głównej UMCS, z którą rozstała się po przejściu na emeryturę 29 czerwca 1992 r. Zaczynała jako młodszy bibliotekarz, w następnych latach awansowała na bibliotekarza i starszego bibliotekarza, a stanowisko kustosa uzyskała 1 września 1974 r. Niemal całe życie zawodowe poświęciła organizacji udostępniania zbiorów bibliotecznych i pracy z czytelnikami. Miała ku temu wyjątkowe predyspozycje – posiadała zdolności do kierowania zespołem i decydowania, a przede wszystkim z dużą kulturą i taktem potrafiła kontaktować się z ludźmi. Dlatego już w czerwcu 1968 r. powierzono jej funkcję kierownika Sekcji Czytelni, a także zastępstwo kierownika Oddziału Udostępniania Zbiorów. Rok później

podjęła się zadania prowadzenia wypożyczalni międzybibliotecznej, sprowadzając pracownikom naukowym potrzebną literaturę z bibliotek krajowych i zagranicznych.

O wysokich kompetencjach i zaangażowaniu pisała jej ówczesna kierowniczka Stefania Fedorko w opinii zamieszczonej w dokumencie „Ocena pracowników 1969/70”: *Ambitna. Jest zorientowana w problematyce udostępniania zbiorów, ofiarnie pomagała w reorganizacji czytelni. Dobrze wywiązuje się z obowiązków. Przy prowadzeniu Wypożyczalni Międzybibliotecznej podtrzymuje tradycyjne już zaufanie użytkowników do tej agendy Biblioteki*. Kilka lat później, gdy Stefania Fedorko przeszła na emeryturę, Izolda Kęsik została jej następczynią¹. Funkcję kierownika Oddziału objęła 1 października 1978 r. i pełniła ją przez kolejnych 14 lat. Zapisała się w pamięci współpracowników jako osoba bez reszty oddana bibliotece. Jej zaangażowanie doceniały także władze Uniwersytetu, czego wyrazem były nagrody rektora, które otrzymywała prawie każdego roku za wyróżniające się osiągnięcia w pracy.

Troska o czytelnika i dobre imię biblioteki

Profesjonalizm i osobiste zaangażowanie charakteryzowały codzienną pracę Izoldy Kęsik. Konsekwentnie dbała o to, by – jak sama mówiła – czytelnik był obsłużony fachowo, sprawnie i uprzejmie, aby nie odszedł z biblioteki, nie uzyskawszy dostępu do interesujących go materiałów. Sama była wierna tej zasadzie i w tym duchu szkoliła młodych pracowników udostępniania.

¹ Kęsik Izolda, Stefania Fedorko. *Biuletyn Biblioteki UMCS*. R.26 (1978) nr 4, s. 18–24.

Izolda Kęsik

W ten sposób budowała pozytywny wizerunek biblioteki jako integralnej części systemu kształcenia i struktury badań naukowych prowadzonych na Uniwersytecie. Biblioteka według niej zawsze była w centrum wszystkich tych aktywności, miejscem niezwykle ważnym, niemal sakralnym. Tym przekonaniem зараżała zarówno czytelników, jak i koleżanki i kolegów z pracy.

Brała udział w przełomowym wydarzeniu w historii naszej biblioteki, którym była przeprowadzka w 1968 r.

do nowego i, jak na owe czasy, nowoczesnego budynku. W zamyśle był on obiektem międzyuczelnianym, stanowiącym siedzibę Biblioteki Głównej UMCS oraz bibliotek Akademii Rolniczej, Politechniki Lubelskiej, jak również – w niewielkiej części magazynu – Akademii Medycznej. Zarządzanie udostępnianiem zbiorów w tych warunkach wymagało zatem przemyślanej koncepcji, dobrej organizacji i współpracy wielu różnych podmiotów. Tym bardziej, że w latach 70. i 80. minionego wieku

biblioteka tętniła życiem – czytelnice były otwarte przez 7 dni w tygodniu w godzinach od 8.00 do 20.00; statystyki odwiedzin i udostępnianych zbiorów osiągały wskaźniki, które, jak się okazało, już nigdy w jej historii nie zostały przekroczone. Studenci czekali wówczas w kolejkach do szatni i na wolne miejsca w czytelniach. W okresie zaliczeń i sesji egzaminacyjnej dzienna liczba odwiedzin tylko w Czytelni Humanistycznej przekraczała 300 osób, w Czytelni Czasopism – 170, podobnie w Czytelni Matematyczno-Przyrodniczej. Wypożyczalnia była oblegana, szczególnie na początku każdego semestru, ponieważ prawo wypożyczania książek do domu mieli także studenci czterech innych lubelskich uczelni.

Warto przypomnieć atmosferę tamtych czasów, pozwalała ona bowiem uświadomić sobie skalę usług bibliotecznych, które I. Kęsik musiała organizować i ponosić odpowiedzialność za ich realizację. Starsze pokolenie pamięta – młodsze nie miało okazji tego doświadczyć – że do narzędzi wspomagających obsługę tak dużego ruchu czytelniczego w owym czasie należały katalogi kartkowe, wypełniane ręcznie rewersy, deklaracje i karty biblioteczne, maszyny do pisania i kalkulatory. Nie było możliwości kopiowania materiałów bibliotecznych, a technika reprografii polegała na mikrofilmowaniu zbiorów cennych i starszych, dopiero z czasem pojawiły się pierwsze, słabej jakości kserokopiarki.

Bibliotekę stanowiła tylko przestrzeń fizyczna, mieszcząca zgromadzoną wiedzę i informację w formie drukowanych książek i czasopism. Jej zbiorów nie zastępował Internet ani nie poszerzały zasoby cyfrowe w sieci dostępne bez ograniczeń miejsca i czasu. Poza jednym wyjątkiem – wypożyczaniem międzybibliotecznym materiałów brakujących w naszych zbiorach z innych bibliotek w kraju i za granicą. Realizowała je bardzo efektywnie Izolda Kęsik, sprowadzając każdego roku kilka tysięcy artykułów i książek z bibliotek naukowych z całego świata. Dzięki dobrej znajomości kilku języków obcych – poza francuskim, także angielskiego i włoskiego (rosyjski i niemiecki znała biernie) – prowadziła korespondencję i utrzymywała kontakty ze znakomitymi bibliotekami uniwersyteckimi i narodowymi nie tylko w Europie, lecz także w Ameryce – USA i Kanadzie – oraz odległej Australii. Wypożyczalnia międzybiblioteczna stała się ważnym miejscem dla naukowców – profesorów, docentów i doktorów – którzy mogli liczyć na szybkie sprowadzenie potrzebnej literatury. Wielka w tym była zasługa Kęsik –

jej kompetencji i czarującej osobowości. Potrafiła stworzyć w kontaktach z czytelnikiem atmosferę pełną życzliwości. Pokój wypożyczalni międzybibliotecznej stał się dzięki temu miejscem spotkań, w czasie których przy okazji załatwiania spraw zawodowych toczono ciekawe rozmowy o nauce, uniwersytecie, literaturze i polityce. Tego rodzaju relacje integrowały środowisko, tworzyły więzi przyjacielskie i poczucie przynależności do *universitas*.

Autorytet i dama

Kustosz Izolda Kęsik cieszyła się uznaniem wśród czytelników i bibliotekarzy za profesjonalizm, zaangażowanie, odpowiedzialność i obiektywizm. Z odwagą, publicznie wyrażała własne zdanie na tematy związane z biblioteką i prowadziła ożywione dyskusje, prezentując zawsze racje czytelników. Bardzo dobrze znała zbiory i poszczególne etapy pracy bibliotecznej, poczynając od gromadzenia, a kończąc na udostępnianiu. Kierowała dużym zespołem liczącym ok. 20 osób, których przygotowanie zawodowe z reguły wymagało wprowadzenia od podstaw. Ich szkoleniem zajmowała się z prawdziwym oddaniem, przekazując im nie tylko wiedzę i doświadczenie, lecz także zamiłowanie do bibliotekarstwa. Sama wysoko ceniła ten zawód, traktując go jako służbę społeczną.

* * *

Pisząca te słowa miała szczęście rozpoczynać pracę pod kierownictwem pani Izoldy. Wspomnienie o niej byłoby niepełne lub wręcz nieprawdziwe, gdyby zabrakło w nim jej obrazu jako *La Grande Dame* biblioteki. Jej wiedza, sposób bycia, sztuka rozmowy, ciekawość świata, uroda komponowały się w harmonijną całość i pozostawiały wrażenie osoby wyjątkowej. Z właściwą sobie elegancją postrzegała świat i ludzi, odnajdując wokół sens i piękno. Kustosz Izolda Kęsik zmarła 11 marca 2020 r. Nabożeństwo żałobne i ceremonia pogrzebowa odbyły się 16 marca na Cmentarzu Komunalnym na Majdanku, gdzie żegnało ją grono najbliższych oraz pracownicy Biblioteki Głównej UMCS.

Krystyna Hudzik
Biblioteka Główna

Autorka dziękuje Archiwum UMCS za udostępnienie materiałów.

Izolda Kęsik – kustosz oddana sprawom Biblioteki Głównej UMCS, długoletni kierownik Oddziału Udostępniania Zbiorów, humanistka, miłośniczka języka francuskiego i kultury francuskiej, autorytet i dama.

Profesor Janusz Misiewicz – wspomnienie

Pięć lat mija od czasu, gdy odszedł od nas, 19 października 2015 r., prof. Janusz Misiewicz – jedna z najwybitniejszych postaci Instytutu Filologii Polskiej UMCS przełomu tysiącleci. Bez żadnej przesady można powiedzieć, że był to człowiek wyjątkowy, uczony wielkiego formatu i niezwykle nauczyciel akademicki.

Profesora spotkałem na trzecim roku moich studiów na wykładach z teorii literatury. Były one wówczas jednymi z najbardziej inspirujących zajęć, w jakich uczestniczyłem podczas mych polonistycznych studiów. Działo się tak za sprawą sposobu, w jaki Profesor podejmował problemy i omawiał je ze studentami. Wiedza humanistyczna w jego ujęciu nie była zbiorem twierdzeń, ale raczej pytań – terenem żywych poszukiwań poznawczych. Profesor nie lubił stawiać kropki nad i, nie przesądzał ani nie dekretował naukowych twierdzeń, uczył nas wątplenia i krytycznego stosunku do stawianych przez badaczy tez, choć był też jawnym wrogiem relatywizmu poznawczego. Naukę pojmował jako stały ciąg poszukiwań przybliżających nas do prawdy, która niekiedy wciąż wydawała się jeszcze odległą. Pozostawiał nas po swoich wykładach z pytaniami, a zarazem z większą wiedzą o kulturze, tekstach i ich rozumieniu. Dawał przykład intelektualnej analizy zagadnień trudnych i skomplikowanych. Był także świetnym mówcą, który wprawdzie nie sto-

sował ekspresywnej emfazy, ale za to mógł uchodzić za wzór zastosowań retorycznej elokucji.

Jego bezpośrednią uniwersytecką mistrzynią była prof. Maria Grzędzielska, wybitna wersolożka, znawczyni poetyki, autorka m.in. współczesnego przekładu *Sztuki poetyckiej* Nicolasa Boileau-Despréaux. W myślowej dyscyplinie i logicznej precyzji był zaś Profesor nieodrodnym uczniem i kontynuatorem naukowego dziedzictwa Romana Ingardena. Dążenie do prawdy bez względu na obiegowe sądy o zjawiskach, pragnienie odnalezienia istoty rzeczy po oczyszczeniu jej z ujęć fałszywych, schematycznych i zgrubnych było dla niego głównym celem naukowej pracy. Uczył nas, młodych adeptów humanistyki, fenomenologicznej metody naukowej, rzadko wówczas obecnej na uniwersytecie zdominowanym przez strukturalizm.

Należałem do uczestników pierwszego seminarium magisterskiego prowadzonego przez Profesora w latach 1989–1991. Była to niezwykła przygoda intelektualna. Profesor, wówczas pochłonięty pracą nad swoją książką o istocie dramatu, nas, magistrantów włączał w dyskusje nad jej tezami, co z jednej strony sprawiało, że czuliśmy się autentycznymi badaczami, angażowanymi w poważny projekt naukowy, z drugiej pozwalało nam na praktyczne ćwiczenia w stosowaniu metody naukowej już na serio, nie tylko jako studenckiej wprawki. Zajęcia te różniły się od typowych seminariów magisterskich. Analizowaliśmy tam m.in. zjawisko kulturowe, jakim był pierwszy tego rodzaju serial pokazywany w polskiej telewizji, czyli *Miasteczko Twin Peaks* w reż. D. Lyncha. Równolegle podejmowaliśmy próby analizy etycznej zawartości i estetycznej struktury ko-

lejszych odcinków *Dekalogu* K. Kieślowskiego. Było to seminarium, którego każdy młody humanista może pozazdrościć – poszerzające horyzonty, kształtujące na najwyższym poziomie analizy aksjologicznej, inspirowane do samodzielnego stawiania problemów przed tekstami kultury. Wyjątkowość Profesora polegała także na tym, że potrafił pojawić się na naszych prywatnych poseminaryjnych wieczornych spotkaniach, które organizowaliśmy w weekendy. Dyskutowaliśmy wówczas już nieformalnie, rozgorączkowany klimatem czasów przełomu historycznego, którego doświadczała wówczas Polska, słuchając ulubionego przez Profesora Louisa Armstronga.

Janusz Misiewicz był moim uniwersyteckim Mistrzem. U niego pisałem magisterium, a później doktorat. Współpraca naukowa z Nim była dla mnie zawsze źródłem inspiracji i intelektualnym wyzwaniem. Trudno było dotrzymać Profesorowi kroku w myślowej analizie zjawisk kultury. Zawsze miałem wrażenie, że jestem kilka myśli za nim, ale próba doścignięcia Go lub choćby zbliżenia do Niego, sprawiała, że podejmowany trud zawsze przynosił jednak efekty. W najlepszym wydaniu była to więc nauka poprzez wzór.

Profesor był człowiekiem prawym i mądrym. Sprzeciwiał się autorytarnemu porządkowi realnego socjalizmu PRL, ówczesna władza i polityczny ustrój budziły w nim moralny wstręt. Był zresztą, jak wiele innych osób nieakceptujących ówczesnego systemu, ofiarą swego dysydenctyzmu, oczekując przez lata na zatwierdzenie Jego habilitacji. Szczepnie wierzył w wartość liberalnej demokracji, nie znosił nacjonalizmu, sądził, że można z demokracją powiązać ideały chrześcijańskie, ale niepokój wywoływały w nim próby łączenia katolicyzmu z hasłami narodowymi. Stał zawsze po stronie prawdy i uczciwości w życiu publicznym, praw człowieka, wolności, równości i tolerancji dla mniejszości.

Dla licznych roczników studentów polonistyki był niezapomnianym nauczycielem, mistrzem, przyjacielem. Pozostaną po nim wspomnienia z wyjątkowych wykładów, spotkań na konwersatoriach i seminariach, z lektury Jego książek. Prace te nadal są żywe i inspirować kolejne pokolenia humanistów – w szczególności monografie: *Światopogląd i forma* (1983), *Istota dramatu* (1992), *Światobraz poetycki* (1998), *Ciało czasu. Eseje o teatrze* (2011). Był bowiem Profesor obdarzony tak-

Fot. z archiwum rodzinnego J. Misiewicza

↑ Prof. Janusz Misiewicz

że niezwykle esejistycznym piórem, a Jego naukowe książki posiadają, wyjątkowe w świecie nauki, walory literackie.

Profesor Janusz Misiewicz był człowiekiem, którego straty nie da się dla wielu z nas – Jego uczniów, kolegów, współpracowników – w żaden sposób powetować. Często mam wrażenie, że wraz z Nim odszedł niedościgniony wzór, człowiek, którego mądrego osądu, zwłaszcza w sprawach najważniejszych – w sprawach wartości, nikt nie jest w stanie zastąpić.

Adam Kalbarczyk

Jubileusz Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu

Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu, która w tym roku świętuje dziesięciolecie powstania, została powołana uchwałą Senatu UMCS 30 czerwca 2010 r. Głównym celem Pracowni są studia nad spuścizną paryskiej „Kultury” i dorobkiem Jerzego Giedroycia, w tym m.in.: rozwijanie podstawowych nurtów badań nad Instytutem Literackim, gromadzenie wszelkich materiałów naukowych związanych z działalnością Instytutu, integrowanie środowiska badaczy zajmujących się problematyką emigracji po II wojnie światowej, inicjowanie akcji promujących dorobek Instytutu lub honorujących jego twórców oraz szeroko rozumiana działalność wydawnicza i popularyzatorska.

Decyzja o powstaniu Pracowni była wypadkową wielu lat współpracy Uniwersytetu z Instytutem Literackim w Paryżu, czego dowodzą działania m.in. prof. dr. hab. Jana Pomorskiego, ówczesnego dyrektora Wydawnictwa UMCS Andrzeja Peciaka przy wsparciu władz retorskich, w tym szczególnie prof. dr. hab. Mariana Harasimiuka. Inicjatywę powstania jednostki naukowej zajmującej się spuścizną Instytutu Literackiego podjęła prof. dr. hab. Iwona Hofman, która pełni funk-

cję kierownika Pracowni, sekretarza Kapituły Nagrody im. Jerzego Giedroycia (od 2007 r.) oraz przewodniczącej Kapituły Stypendium im. Leopolda Ungera (od 2013 r.). W skład Pracowni wchodzi także Ewelina Górka i Justyna Maguś. Zarówno Nagroda, jak również Stypendium są ważnym filarem działań jednostki, a ich ranga i rozpoznawalność są najlepszym dowodem niesłabnącej potrzeby sięgania do niekwestionowanych autorytetów i mistrzów.

Nagroda im. Jerzego Giedroycia przyznawana jest od 2001 r. za badania nad dziedzictwem paryskiej „Kultury” lub za twórczą kontynuację przesłania Jerzego Giedroycia w dziedzinie nauki. Nieprzerwanie od 20 lat nagradzane są publikacje wyróżniające się istotnością podejmowanych problemów, ale też sposobem ujęcia omawianych zagadnień i szacunkiem do źródeł. Wśród nagrodzonych znajdują się m.in.: Łukasz Garbał, Joanna Krakowska, Andrzej St. Kowalczyk, Jarosław Hrycak, Mariusz Mazur, Timothy Snyder czy Daniel Beauvoise.

Stypendium im. Leopolda Ungera zostało zainicjowane przez Rodzinę Patrona i ustanowione przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 2013 r. Jest programem ogólnopolskim skierowanym do młodych dziennikarzy, którzy w ramach konkursu otrzymują nagrody pieniężne i możliwość odbywania staży w takich redakcjach jak „Gazeta Wyborcza”, „Polityka”, „Le Soir” oraz w obsłudze prasowej podczas Forum Ekonomicznego w Krynicy. Do tej pory stypendium otrzymało 41 osób.

Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS od początku swojej działalności organizowała konferencje i dyskusje panelowe wynikające z przypadających rocznic czy jubileuszy, tj. konferencję *Wokół idei Jerzego Giedroycia*, upamiętniającą

Prof. Iwona
Hofman →

Fot. Maciej Jazwiedzi

10. rocznicę śmierci Redaktora oraz ustanowienia Nagrody im. Jerzego Giedroycia (22.10.2010 r.), konferencję pt. *Recepcja „Kultury” w PRL* (22–23.10.2015 r.), *Jubileusz 70-lecia wydania pierwszego numeru „Kultury” paryskiej* (14–15.09.2017 r.) oraz wiele innych spotkań autorskich, promocji książek i prelekcji. Dzięki staraniom prof. dr hab. I. Hofman godność doktora *honoris causa* w 2009 r. otrzymał Leopold Unger, w 2011 r. – prof. Jerzy Pomianowski, a w 2014 r. – prof. dr hab. Adam Daniel Rotfeld. Warto nadmienić, że w październiku 2000 r., już pośmiertnie, to wyróżnienie otrzymał Jerzy Giedroyc.

W ramach działań podejmowanych w Pracowni ukażało się 15 publikacji różnego rodzaju, tj. monografii, prac zbiorowych, krytycznych opracowań źródłowych:

1. *Redaktor. 20 lat bez „Kultury”*, I. Hofman (red.), Wyd. UMCS, Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS, Lublin 2020, ss. 315.
2. *„Kultura”. Teksta redakcyjna nr 9/1969*, R. Habielski, I. Hofman (wprowadzenie), Instytut Książki, Instytut Literacki Kultura, Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS, Kraków – Paryż – Lublin 2020.
3. J. Kłoczowski, *Unia Lubelska. Lublin – miasto Unii*, Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS, Lublin 2019.
4. I. Hofman, E. Górka, J. Maguś, M. Pataj, *Publicystyka Leopolda Ungera. W kierunku dziennikarstwa poważnego*, Wyd. Adam Marszałek, Instytut Literacki Kultura, Toruń 2018, ss. 386.
5. L. Unger, *L'Aigle et le reste. Et le reste Vu de Bruxelles*, (choix de textes et introduction par I. Hofman), Instytut Literacki Kultura, Fundacja Terytoria Książki, Paryż – Gdańsk 2017, pp. 400.
6. *Kultura i jej odbiór w Polsce*, I. Hofman (red.), Wyd. Adam Marszałek, Instytut Literacki Kultura, Toruń 2017, ss. 298.
7. *Jerzy Giedroyc–Leopold Unger. Korespondencja 1970–2000*, I. Hofman (opracowanie), Instytut Literacki Kultura, Instytut Książki, Paryż – Kraków 2016, ss. 455.
8. *Obrazy Rosji i Rosjan w mediach*, I. Hofman, J. Maguś (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2016, ss. 359.
9. *Rosyjski łącznik. Rzecz o Jerzym Pomianowskim*, I. Hofman (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2016, ss. 432.
10. W.A. Zbyszewski, *Zagubieni romantycy i inni*, I. Hofman (oprac. i postłowie), Paryż – Kraków 2015, ss. 302.
11. *Jan Karski. Misja kompletna*, I. Hofman (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2015, ss. 276.
12. *Obraz współczesnej Ukrainy w mediach w Polsce*, I. Hofman, J. Maguś (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2014, ss. 301.
13. *Ukraiński polonofil: pamięci Bohdana Osadczyka*, I. Hofman (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2012, ss. 301.
14. *Wokół idei Jerzego Giedroycia. W dziesiątą rocznicę odejścia Redaktora i w dziesiątą rocznicę ustanowienia nagrody naukowej Jego imienia*, I. Hofman (red.), Wyd. UMCS, Lublin 2011, ss. 118.
15. *Teczki Giedroycia*, I. Hofman, L. Unger (red.), Wyd. UMCS, Instytut Literacki w Paryżu, Lublin 2010, ss. 352.

Część z nich jest efektem grantu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, który umożliwił realizację projektu „Publicystyka Leopolda Ungera” pod kierunkiem prof. dr hab. I. Hofman.

Posiadane zasoby archiwów m.in. Jerzego Giedroycia, Jerzego Pomianowskiego, Teresy Torańskiej oraz aktywna współpraca ze Stowarzyszeniem Instytutu Literackiego w Paryżu pozwalają sądzić, że w kolejnych latach rola Pracowni jako jednostki naukowej będzie wzrastać, pojawiają się kolejne inicjatywy i publikacje.

Justyna Maguś

Z dziejów Punktu Konsultacyjnego UMCS w Radomiu (1976–1985)

Koncepcja utworzenia Zawodowego Studium Administracyjnego pojawiła się już w 1958 r. Na mocy Zarządzenia Ministra Szkół Wyższych z 2 listopada 1959 r. w sprawie utworzenia zawodowych studiów administracyjnych w niektórych uniwersytetach w celu wyższego kształcenia zawodowego pracowników administracji państwowej, powołano ZSA w trzech uniwersytetach: Warszawskim, Wrocławskim i na UMCS.

Miały to być trzyletnie (sześćsemestralne) studia zaoczne przeznaczone dla kształcenia wysoko kwalifikowanych kadr administracji państwowej, w szczególności rad narodowych, Milicji Obywatelskiej, Dyrekcji Kolei Państwowych, przedsiębiorstw państwowych, banków, administracji wojskowej itp. na terenie województw lubelskiego i rzeszowskiego¹. Wśród warunków przyjęcia na studia znalazły się: posiadanie wykształcenia średniego i trzyletni staż pracy w administracji państwowej oraz poparcie wniosku ze strony rady narodowej². ZSA na UMCS było eksperymentem, któremu nie wrócono powodzenia.

Początkowo (do 1964 r.) zajęcia w ZSA prowadzono w Lublinie oraz w Punkcie Konsultacyjnym w Rzeszowie. Tam też 14 kwietnia 1970 r. powołano Studium Administracji (dwuletnie studium magisterskie jako kontynuacja ZSA). W 1974 r. roku Punkt Konsultacyjny w Rzeszowie przejęła Filia UMCS. Od 1963 r. ZSA istniało też w Punkcie Konsultacyjnym w Zamościu.

W połowie lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku pojawił się projekt powołania Punktu Konsultacyjnego ZSA w Radomiu. Inicjatywę utworzenia ośrodka przedstawił Komitet Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Radomiu, a w maju 1976 r. taką propozycję wysunęły władze województwa radomskiego. 11 czerwca przeprowadzono rozmowy pomiędzy UMCS, reprezentowanym przez doc. dr. Kazimierza Sanda, kierownika ZSA w Lublinie³, a przedstawicielem Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Radomiu. KW MO miała przygotować odpowiedni wniosek do rektora uczelni wraz z projektem umowy pomiędzy KW a UMCS ws. prowadzenia punktu. Jednocześnie uczelnia miała wystosować formalny wniosek do Ministerstwa

¹ Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Akta Sekretariatu Rektora, Sprawozdania z działalności ZSA (1961–1975).

² K. Sand, *Zawodowe Studium Administracyjne przy UMCS w Lublinie*, 26 maja 1960 r., AUMCS, Akta Wydziału Prawa i Administracji, ZSA i SA – powstanie i rozwój.

³ Doc. dr. Kazimierz Sand urodził się 4 października 1911 r. w Roźniatowie (dzisiejszy obwód iwanofrankiński na Ukrainie). W okresie międzywojennym studiował prawo na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. W 1945 r. rozpoczął pracę na nowo utworzonym Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1954 r. przeniósł się na UMCS. W 1959 r. zorganizował Zawodowe Studium Administracyjne, którego był wieloletnim kierownikiem. W latach 1969–1982 był kierownikiem Zakładu Prawa Administracyjnego. Zmarł w 2000 r. w Lublinie. J. Szreniawski, *Kazimierz Sand (1911–2000)* [w:] *Profesorowie Wydziału Prawa i Administracji UMCS 1949–2009. Księga jubileuszowa z okazji sześćdziesięciolecia Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie*, red. A. Przyborowska-Klimczak, Lublin 2009, ss. 212–213, 216.

Źródło: Archiwum i Muzeum UMCS

↑ Doc. dr Kazimierz Sand – kierownik ZSA na UMCS

Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki wraz z prośbą o przeprowadzenie rekrutacji na I rok studiów zaocznych ZSA we wrześniu⁴. Punkt miał działać w ramach Wydziału Prawa i Administracji.

12 czerwca komendant wojewódzki MO płk mgr Marek Mozgawa przesłał wniosek o utworzenie Punktu Konsultacyjnego w Radomiu do rektora UMCS prof. dr. Wiesława Skrzydły. Zgoda Ministerstwa na uruchomienie I roku studiów wpłynęła 6 września 1976 r. Według wykazu uczestników studium z 15 września zapisanych było 26 słuchaczy (w tym 19 funkcjonariuszy MO).

Umowa pomiędzy UMCS a KW MO w Radomiu została podpisana 1 października 1976 r. Punkt był prowadzony wspólnie przez UMCS i KW MO, a studentami mieli być funkcjonariusze wytypowani przez komendanta (w tym inni za zgodą dziekana i komendanta). Za działalność w punkcie odpowiedzialny był dziekan Wydziału Prawa i Administracji. Zajęcia miały być realizowane według planu i programu ZSA (oprócz seminariów i konsultacji dyplomowych, które odbywały się w Lublinie) w ramach rozkładu opracowanego przez dziekana. Nauczanie mieli prowadzić nauczyciele akademicy z UMCS (bądź zatrudnieni przez UMCS do tego celu). Spośród kadry nauczającej rektor na wniosek dziekana wyznaczał kierownika naukowo-dydaktycznego, który był odpowiedzialny przed dziekanem za nadzór nad procesem dydaktycznym. Na wniosek dziekana rektor w porozumieniu z komendantem MO wyznaczał spośród pracowników KW kierownika administracyjnego. Zakres jego obowiązków obejmował wszystkie sprawy administracyjno-gospodarcze związane z organizacją zajęć. Był odpowiedzialny przed kierownikiem naukowo-dydaktycznym.

KW MO przekazywała na potrzeby zajęć pomieszczenia w Technikum Mechaniczno-Odlewniczym przy ul. Wroniej 54. Zapewniała też możliwość zakwaterowania w hotelu oraz korzystania ze stołówki pracowniczej (odpłatnie). W gestii KW MO pozostawał także transport nauczycieli akademickich z Lublina i z powrotem. UMCS opłacał: wynagrodzenie za zajęcia dydaktyczne, kierownika naukowo-dydaktycznego, diety i koszty zakwaterowania nauczycieli (w tym przejazdy środkami innymi niż zapewnione przez KW MO). KW MO opłacała wynagrodzenie kierownika administracyjnego, pracowników obsługi i związanych z obsługą świadczeń (konserwacja sal, wyposażenie biblioteki itd.).

Uzgodniono, że każdego roku kolegium rektorskie (z udziałem przedstawiciela KW MO) będzie dokonywało oceny działalności punktu, zaś sprawozdanie będzie składał kierownik naukowo-dydaktyczny. Umowa została zawarta na czas nieokreślony⁵. Oficjalnie Punkt Konsultacyjny w Radomiu został otwarty 23 października 1976 r. W wyniku poczynionej rekrutacji na I roku

⁴ Notatka służbowa z 11 czerwca 1976 r., AUMCS, Zespół: Punkty Konsultacyjne UMCS (w opracowaniu), sygn. TS 36/5.

⁵ Tekst umowy w: AUMCS, Zespół: Punkty Konsultacyjne UMCS, sygn. TS 36/5.

studiowało ostatecznie 36 osób (przy limicie zwiększonym o 10 osób).

Plan studiów na I rok ZSA w roku akademickim 1976/1977 obejmował takie przedmioty jak: ekonomia polityczna, instytucje polityczno-prawne, wstęp do prawnoustawstwa, ustrój PRL, nauka administracji, statystyka z demografią, historia administracji, zarządzanie gospodarką narodową oraz język obcy (domyślnie: rosyjski). Na II roku (w r. 1977/1978) miały być uruchomione przedmioty: język obcy, podstawy marksistowsko-leninowskiej filozofii i socjologii, prawo administracyjne, podstawy prawa cywilnego i rodzinnego, finanse i prawo finansowe, postępowanie przed organami państwa oraz ubezpieczenia gospodarcze (w r. 1976/1977). Na III roku (r. 1978/1979) miały być uruchomione przedmioty: podstawy nauk politycznych, prawo pracy i polityka społeczna, prawo rolne i polityka rolna, prawo obrotu uspołecznionego, podstawy prawa karnego oraz prawo o wykroczeniach, teoria organizacji i kierownictwa, zasady tworzenia prawa oraz seminarium dyplomowe. Studia kończyło napisanie pracy dyplomowej i zdanie egzaminu dyplomowego⁶.

27 maja 1977 r. została podpisana nowa umowa, tym razem między UMCS a Urzędem Wojewódzkim. Prowadzenie punktu przejmował właśnie Urząd Wojewódzki, a studentami miały być osoby wytypowane przez wojewodę. Za zgodą dziekana i wojewody w zajęciach mogli uczestniczyć studenci niebędący pracownikami terenowych urzędów organów administracji państwowej. Urząd udostępniał pomieszczenia Politechniki Świętokrzyskiej w Radomiu, z którą w tej sprawie zawarł odpowiednią umowę. Zakres spraw finansowych, kwestie żywienia, noclegów i przejazdów przejmował również radomski Urząd Wojewódzki, w którego gestii pozostawała również opieka organizacyjno-prawna. Z dniem 1 września 1977 r. na stanowisko kierownika naukowo-dydaktycznego został powołany doc. dr Czesław Gofroń, kierownik Zakładu Prawa Karnego i Kryminologii⁷, który pełnił tę funkcję aż do zakończenia

działalności punktu. W roku akademickim 1977/1978 na I i II roku ZSA studiowało łącznie 106 osób.

Warunki socjalne w punkcie były dobre, zaś transport zapewniony przez Urząd Wojewódzki działał sprawnie. Na studia kierowano pracowników urzędu i KW MO oraz innych pracowników na ogólnych przyjętych zasadach rekrutacyjnych. Decyzją z 21 lipca 1978 r. zezwolono na dalsze prowadzenie nauczania w Punkcie Konsultacyjnym w Radomiu dla studentów lat I-III⁸, chociaż w opinii ministerstwa Wydział Prawa i Administracji UMCS nadmiernie rozbudował punkty konsultacyjne. W roku akademickim 1978/1979 na ZSA w Radomiu studiowało 138 osób na wszystkich trzech latach studiów.

W roku akademickim 1979/1980 zajęcia odbywały się w budynku Zespołu Szkół Zawodowych przy ul. Kościuszki 7. Pomieszczenia były odpowiednio przystosowane, zaś dojazd pracowników naukowych odbywał się bez zastrzeżeń (zabezpieczony przez Urząd Wojewódzki); podobnie wyglądała sytuacja noclegowa. Na trzech latach studiowały łącznie 163 osoby (na I roku – 55 osób, na II roku – 66 oraz 42 na III roku). Rok wcześniej (1978/1979) pierwsze dyplomy ukończenia ZSA w Radomiu uzyskało 31 osób. W roku akademickim 1980/1981 na ZSA w Radomiu studiowało łącznie 156 osób. Stanowiło to 16% wszystkich studentów punktów konsultacyjnych prowadzonych przez UMCS (łącznie studiowało 951 osób).

Mimo że 26 sierpnia 1981 r. ministerstwo po raz kolejny zezwoliło na prowadzenie zajęć w Punkcie Konsultacyjnym UMCS w Radomiu, to władze oświatowe zaczęły zastanawiać się nad sensem istnienia punktów, zwłaszcza że poziom rekrutacji znacząco się obniżył. W roku akademickim 1981/1982 w punktach konsultacyjnych UMCS kształciło się ogółem 670 studentów. O ile władze UMCS utrzymywały konieczność prowadzenia punktu w Radomiu, to ministerstwo uważało inaczej i 10 maja 1982 r. zdecydowało o likwidacji

⁶ AUMCS, Zespół: Wydział Prawa i Administracji, ZSA – Programy studiów (sygn. tymcz. TS 31/332).

⁷ Czesław Gofroń urodził się 29 maja 1927 r. w Brzesku w województwie krakowskim. W latach 1947–1951 studiował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1955 r. zaczął pracować na UMCS, gdzie w latach 1968–1992 był kierownikiem Zakładu Prawa Karnego i Kryminologii. W latach 1960–1963 kierował Stu-

dium Eksternistycznym. Był członkiem PZPR, piastującym różne funkcje w komitetach partyjnych i wymiarze sądownictwa. Zmarł 21 kwietnia 1997 r. w Lublinie. K. Nazar-Gutowska, A. Nowosad, Czesław Gofroń (1927–1997) [w:] *Profesorowie Wydziału Prawa i Administracji UMCS 1949–2009*, s. 75–76.

⁸ Pismo Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki do rektora UMCS z 29 sierpnia 1978 r. (znak: DU. 5-014-4-3/78), AUMCS, Zespół: Sekretariat Rektora, Zarządzenia i pisma okólne władz UMCS (1978), sygn. 19.

punktu (z innych jednostek pozostawiono jedynie Zamówienie, Dęblin i Mielec). Wskutek interwencji władz UMCS i wojewody radomskiego uzyskano warunkową zgodę na reaktywację zajęć, ale tylko na jeden rok akademicki 1982/1983.

Statystycznie działalność punktu wyglądała interesująco. Pierwsze dyplomy wydano w r. akad. 1978/1979, a w ciągu trzech lat nauki dyplomy ukończenia studiów otrzymały 144 osoby. Słuchacze ZSA rekrutowali się głównie z terenu województwa radomskiego – województwa sąsiednie reprezentowane były w niewielkim procencie. Zajęcia prowadzono tylko z zakresu ZSA, zaś ogółem studiowało 109 osób (inne źródła podają liczbę 127): 25 osób na I roku oraz po 43 osoby na II i III roku. Na zajęcia dojeżdżało 19 pracowników naukowo-dydaktycznych: 4 docentów, 11 adiunktów, 3 asystentów oraz lektor. Zajęcia prowadzono zgodnie z umową, w tym także seminaria dyplomowe. W r. akad. 1981/1982 na I roku z 42 słuchaczy zdało 36 (87%), na II roku z 40 osób zdało 31 (77%), a na III roku z 45 osób uzyskało dyplomy 31 osób (69%). 12 osób zostało skreślonych (9% ogółu studentów), zgodę na powtarzanie roku uzyskało 15 osób (12% ogółu studentów). W większości słuchacze uzyskali dyplomy w sesji letniej, nieliczni zdali egzaminy w sesji jesiennej. Zajęcia odbywały się w budynku Technikum Budowlanego przy ul. Kościuszki 7. Dwa pokoje w budynku na czas zajęć były przystosowane do celów rekreacyjnych. Bolączką natomiast był brak biblioteki, mimo podjęcia starań o jej utworzenie. Według sprawozdania za rok akademicki 1982/1983 (stan na 15 lipca 1983 r.) na trzech latach studiowało łącznie 110 słuchaczy, z czego: na I roku było 23 słuchaczy (20 zaliczyło w terminie, a 3 przesunęło egzaminy na sesję jesienną), na II roku było 45 słuchaczy (24 zaliczyło rok, 21 nie zaliczyło, a 7 uzyskało zgodę na powtarzanie roku), na III roku było 43 słuchaczy (23 osoby zdały egzamin dyplomowy, a 20 miało zamiar przystąpić w terminie jesiennym). Średnia sprawność nauczania na wszystkich latach wyniosła 70% (najlepiej na I i II roku).

Sprawy finansowania punktów zmieniły się zgodnie z decyzją Kolegium Ministerstwa Finansów, według której od 1 stycznia 1983 r. UMCS miał przejąć finansowanie dotychczasowych wydatków osobowo-rzeczowych ponoszonych dotychczas przez Urząd Wo-

wódzki i zakłady pracy. UMCS został zobowiązany do rozstrzygnięcia z Urzędem Wojewódzkim kwestii organizacyjnych i finansowych wynikłych ze zmian, w tym przede wszystkim spraw dotyczących zatrudnienia⁹.

Według sprawozdania z działalności Punktu Konsultacyjnego w Radomiu w roku akademickim 1983/1984 (stan na dzień 30 czerwca 1984 r.) odbywały się zajęcia dla II roku ZSA i I roku jednolitych 5-letnich studiów administracyjnych. Na II roku studiowało 31 słuchaczy, a zaliczyło 13 osób. 18 osób nie zaliczyło studiów. Na eksperymentalny semestr zerowy¹⁰ przygotowany dla jednolitych 5-letnich studiów administracyjnych przyjęto 38 kandydatów, z czego 20 osób pomyślnie złożyło egzamin na studia w II semestrze. Spora liczba słuchaczy została jednostronną decyzją Ministra Administracji skierowana na jednolite 5-letnie studia administracyjne na Uniwersytecie Łódzkim, co znacznie obniżyło liczbę słuchaczy w Radomiu. Ogółem w punktach konsultacyjnych było wówczas 263 studentów.

W 1985 r. w Punkcie Konsultacyjnym UMCS w Radomiu był tylko I rok ZSA z 18 słuchaczami i od semestru letniego 1984/1985 zawieszono działalność tego punktu ze względu na małą liczbę studiujących. Stało się to po rozmowie między rektorem a wojewodą radomskim. Dotychczasowa grupa studentów z okręgu radomskiego (23 osoby) brała udział w zaocznych studiach administracyjnych wraz z grupą w Lublinie¹¹. Podkreślono, że jeśli tylko zwiększy się zainteresowanie ze strony kadry zatrudnionej w administracji państwowej i gospodarczej tą formą kształcenia, to UMCS będzie skłonny reaktywować Punkt Konsultacyjny w Radomiu¹². Niestety, do reaktywacji już nie doszło.

mgr Adam Borkowski
Archiwum i Muzeum UMCS

⁹ AUMCS, Zespół: Punkty Konsultacyjne UMCS, sygn. TS 36/8.

¹⁰ Semestr zerowy miał być przygotowaniem do egzaminu wstępnego na dalsze studia. W 1983 r. ustalono następujące przedmioty nauczania: historia Polski, geografia, język obcy, instytucje polityczno-prawne oraz organizacja i metody studiów zaocznych.

¹¹ W Punkcie Konsultacyjnym w Radomiu przyjęto na I rok studiów 5 osób. Komisja postanowiła przyłączyć grupę radomską do grupy lubelskiej. Protokół z posiedzenia Wydziałowej Komisji ds. przyjęć na zaoczne studia administracyjne z 12 lutego 1985 r., AUMCS, Zespół: Organizacja i Tok Studiów, Rekrutacja. Zarządzenia, regulaminy, wytyczne (1985), sygn. 1.61.

¹² AUMCS, Zespół: Punkty Konsultacyjne UMCS, sygn. TS 36/8.

Fot. M. Kuraś

EU Green Week 2020 w Lublinie

Tematem EU Green Week jest przyroda i różnorodność biologiczna. W maju br. została przyjęta nowa unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030, a w trakcie Europejskiego Zielonego Tygodnia położony jest nacisk na wkład, jaki różnorodność biologiczna może wnieść na rzecz społeczeństwa i gospodarki, a także na rolę, jaką może ona odegrać we wspieraniu odbudowy gospodarki na świecie po pandemii, umożliwiając tworzenie miejsc pracy i trwały wzrost gospodarczy. Dlatego też w tym roku tytułem Europejskiego Zielonego Tygodnia jest *Nowy początek dla ludzkości i natury*.

Nasz Uniwersytet wspólnie z Centrum Spotkania Kultur w Lublinie oraz Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie od 19 września do 23 października zaplanował szereg warsztatów i wykładów online w ramach projektu partnerskiego EU Green Week pt. *Green week w Lublinie: Spacer Żywiołów – woda, ziemia, powietrze* („Green Week in Lublin: Air, Earth and Water – a walk among elements”).

Oficjalną inaugurację wydarzenia w Centrum Spotkania Kultur rozpoczął p. Sebastian Trojak, członek Zarządu Województwa Lubelskiego, który podkreślił rolę zrównoważonego rozwoju, opartego na poszanowaniu środowiska naturalnego w rozwoju gospodarki. Opowiedział również uczestnikom o kampanii edukacyjno-informacyjnej pt. *Lubelskie wspólnie dla pszczoł*, która powstała z inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. W spotkaniu inaugurującym wzięli udział prorektor prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, dyrektor Centrum Spotkania Kultur Katarzyna Lewandowska-Sienkiewicz, dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkolażka oraz dziekan Wydziału Biologii i Biotechnologii dr hab. Joanna Czarnecka, prof. UMCS. Uczestnicy

↑ Otwarcie Green Week w Lublinie. Od lewej Marcin Sudziński (opiekun Artystycznej Piaszki Miejskiej), dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS oraz dr hab. Krzysztof Olszewski, prof. UP

↑ Logo Green Week w Lublinie zaprojektowane przez dr Beatę Hofub

Fot. A. Ptaszyńska

↑ Miejska Pasieka Artystyczna CSK, Spacer żywiołów: ziemia, woda, powietrze

spotkania rozmawiali o pszczelarstwie, przyszłości pszczoł i zagrożeniach dla życia owadów zapylających we współczesnym świecie z naukowcami zajmującymi się w swojej pracy naukowej tematyką pszczoł – dr hab. Anetą Ptaszyńską, prof. UMCS oraz dr. hab. Krzysztofem Olszewskim, prof. UP, a także z pasjonatem i opiekunem Artystycznej Pasieki Miejskiej, zlokalizowanej na dachu CSK, p. Marcinem Sudzińskim.

Do tej pory w ramach Green Week w Lublinie przeprowadzono szereg warsztatów i wykładów online, dostępnych dla wszystkich. Tematyka wykładów online oraz warsztatów zoologiczno-pszczelarskich obejmowała takie zagadnienia, jak: program WFOŚiGW *Czyste powietrze*, miejska zieleń jako baza pokarmowa i przestrzeń życia zapylaczy (w tym pszczoły miodnej); sposoby pozyskiwania wody i jej wykorzystanie w miejskich przestrzeniach zielonych i małych pasiekach miejskich; tworzenie zielonej przestrzeni przez inicjatywy sąsiedzkie i małe spółdzielnie mieszkaniowe jako alternatywa dla kurczącej się zieleni w mieście; życie i kondycja pszczoł w mieście, badania miodu miejskiego. O założeniach programu WFOŚiGW pt. *Czyste powietrze* opowiedziała p. Marta Montusiewicz, specjalista w Zespole Ekspertów Ekologicznych WFOŚiGW w Lublinie. Z pełnym profesjonalizmem odpowiedziała na szereg pytań zadawanych przez słu-

chaczy. Następnie wykłady przeprowadzili pracownicy UMCS-u – dr Anna Rysiak (*Czy inwazjato fantazja?*) oraz dr Magdalena Franczak (*Jak rośliny radzą sobie ze stresem?*). Dr Beata Hołub opowiedziała o najnowszych trendach w podróżowaniu w trakcie wykładu *Ekoturystyka, świadome podróżowanie – czy warto?*, a dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS przybliżyła założenia nowej epoki geologicznej w prezentacji pt. *Antropocen – nowa epoka Człowieka*. W CSK odbyły się również bardzo interesujące warsztaty zoologiczno-pszczelarskie, poprowadzone przez p. Marcina Sudzińskiego i dr. Jacka Chobotowa. Już na kilka dni przed planowanym terminem warsztatów wszystkie miejsca na nie były zarezerwowane.

W Ogrodzie Botanicznym UMCS 20 września br. odbyły się spacer, podczas których przewodnikiem był mgr Błażej Maciorowski. Uczestnicy mogli dowiedzieć się, w jaki sposób stworzyć ogród przyjazny dla zapylaczy, a także poznać rośliny chronione oraz inwazyjne.

Punktem centralnym wydarzenia był *Spacer żywiołów: woda, ziemia, powietrze*, który rozpoczął się nad Bystrzycą, a zakończył na dachu CSK przy pasiece miejskiej, gdzie mgr Magdalena Kunat (Katedra Immunobiologii UMCS) opowiedziała uczestnikom o badaniach i cennych właściwościach zdrowotnych miodu miejskiego. W trakcie spaceru dr Anna Rysiak opowiedziała o przemianach zachodzących w roślinności Parku Ludowego oraz sąsiadujących z nim obszarów Lublina. O wpływie tych zmian na owady (nie tylko zapylające) opowiadali p. Marcin Sudziński i dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS. Na zakończenie tej części wydarzeń Green Week mgr Kamil Badurowicz opowiedział o zadrzechni, czyli czarnej pszczole, która powróciła do Polski.

Z obchodami Green Week w Lublinie została połączona uroczysta inauguracja roku akademickiego Uniwersytetu Dziecięcego. Wykład inauguracyjny *Czy można przewidzieć przyszłość* wygłosił mgr Grzegorz Bukowski. W trakcie warsztatów przyrodniczo-ekologiczno-fizycznych pt. *Odnawialne źródła energii* dzieci produkowały prąd z warzyw, owoców oraz z wiatru, a wyprodukowaną energią zasilali żarówki. Od razu można było zobaczyć, że odnawialne źródła energii są efektywne.

W ramach Green Week przewidziane są jeszcze warsztaty i wykłady, o których będziemy na bieżąco informować na stronach internetowych Uniwersytetu.

mgr Magdalena Kunat

Wymiana międzyuczelniana Lublin – Moskwa

Aktywna współpraca w zakresie wymiany studentów między Uniwersyte-tem Marii Curie-Skłodowskiej a Moskiewskim Uniwersytetem Państwowym im. M. Łomonosowa trwa już ponad dekadę. Wyjazdy studentów na studia semestralne w stolicy Rosji odbywa-ją się na podstawie umowy bilateralnej

o współpracy naukowej i dydaktycznej podpisanej przez rektorów obu uczel- ni – prof. dr. hab. Andrzeja Dąbrow- skiego i prof. dr. hab. Wiktora A. Sa- downiczego. W 2015 r. oraz 2020 r. memorandum w sprawie przedłużenia umowy ze strony UMCS podpisał re- ktor prof. dr hab. Stanisław Michałowski.

Fot. ze zbiorów Ewy Białek

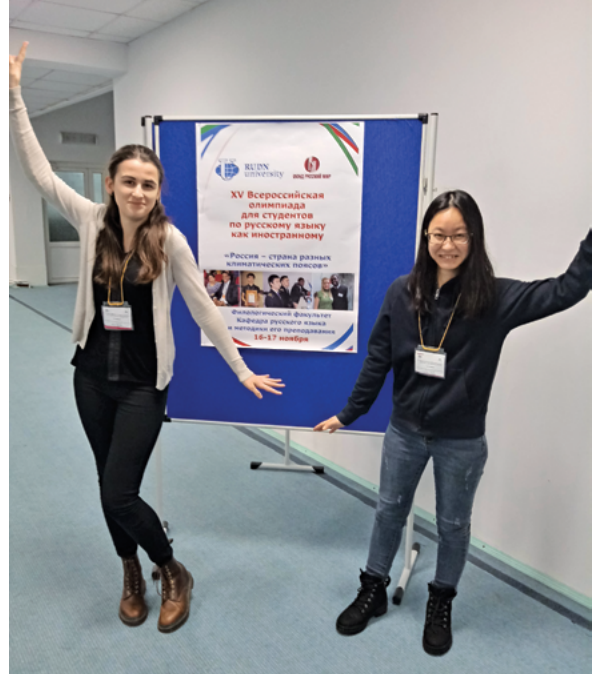
↑ Polscy i rosyjscy slawiści na spotkaniu świąteczno-noworocznym w Moskwie (2011 r.)

Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. M. Łomonosowa istnieje od 1755 r. i wraz z Petersburskim Uniwersytetem Państwowym zalicza się do najstarszych uczelni rosyjskich. Do jej założenia przyczynił się uczony Michaił W. Łomonosow, który zapisał się w historii nie tylko jako chemik, geograf, ale także jako filolog i autor dzieła naukowego w postaci pierwszej gramatyki rosyjskiej. Uczelnia w przeszłości nazywała się Imperatorskim Uniwersytetem Moskiewskim, potem m.in. Uniwersytetem Moskiewskim. W pierwszych latach funkcjonowania studenci kształcili się na wydziałach: medycznym, prawa oraz filozofii, w XIX w. stopniowo wprowadzano przedmioty o profilu filologicznym. W gronie wychowanków uczelni są znane osobistości, np. Borys Pasternak oraz Michaił Gorbaczow. Obecnie Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. M. Łomonosowa kształci rocznie ok. 40 000 studentów, w tym ok. 4000 obcokrajowców, i mieści się w pierwszej setce najlepszych uczelni świata w rankingu ARWU (Listy Szanghajska).

Funkcję koordynatora wymiany i organizatora wyjazdów pełniłam od 2009 r., początkowo w ramach działającej w Instytucie Filologii Słowiańskiej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą (2009–2013), jako koordynator ds. promocji IFS (2013–2017), następnie w ramach Zespołu ds. Wyjazdów Zagranicznych Studentów IFS (2017–2019). Obecnie pieczę nad realizacją umowy sprawuję w ramach Zespołu ds. Wymiany Międzynarodowej na kierunku rusycystyka w Instytucie Neofilologii.

Z możliwości zdobywania wiedzy na tej prestiżowej uczelni w ciągu 10 lat skorzystało 39 studentów rusycystyki (filologii rosyjskiej) oraz rosoznawstwa. Pierwsza trzyosobowa grupa rusycystów odbyła studia semestralne w Moskwie w 2010 r. Od roku akademickiego 2009/2010 do roku 2019/2020 zostało przygotowanych 50 aplikacji wyjazdowych dla studentów zakwalifikowanych na wymianę. W minionym roku akademickim w semestrze letnim wyjazd trzech osób został odwołany z powodu sytuacji epidemicznej, a na czas trwania pandemii SARS-CoV-2 rekrutacja na wymianę semestralną została zawieszona.

Kierunek moskiewski niezmiennie cieszył się dużym zainteresowaniem (studenci rusycystyki mogli też odbywać studia semestralne w Briańsku i Mińsku, a w Moskwie także w Państwowym Instytucie Języka Rosyjskiego im. A. Puszkina). Dla przykładu w roku akademickim 2012/2013 z możliwości kształcenia w Moskwie w ra-

Fot. z archiwum E. Szubey

mach danej umowy skorzystało aż siedmiu studentów, w roku 2018/2019 – sześciu. Poza uczestnictwem w oferowanych przez uczelnię moskiewską zajęciach (PNJR, literatura rosyjska, kursy fakultatywne i in.) rusycyści z Lublina brali udział w różnych wydarzeniach kulturalno-naukowych, np. spotkaniach noworocznych dla studentów zagranicznych, olimpiadach języka rosyjskiego dla obcokrajowców (z sukcesami – III miejsce dla stypendystki z UMCS-u na XV Ogólnorosyjskiej Olimpiadzie dla studentów uczących się języka rosyjskiego jako obcego, 2017 r.). Lubelscy studenci z wymiany byli także włączani w projekty, które organizowałam we współpracy z Moskiewskim Uniwersytetem Państwowym im. M. Łomonosowa, Rosyjskim Państwowym Uniwersytetem Humanistycznym oraz Ambasadą RP w Moskwie jako lektor języka polskiego (2011–2012).

Warto dodać, że część studentów czas pobytu wykorzystywała nie tylko na naukę w murach uczelni oraz wojaże, ale i na zdobywanie pierwszych doświadczeń zawodowych, odbywając np. praktyki w przedstawicielstwach polskich firm. Parokrotnie też dzięki wsparciu pracowników IFS dr. Leszka Mikruta i mgr Małgorzaty Nakoniecznej osoby zainteresowane mogły uczestniczyć w promocji Lubelszczyzny na międzynarodowych targach turystycznych w Moskwie.

Bezcenne doświadczenia zdobywane w trakcie pobytu w Rosji, również poprzez nawiązywanie nowych kontaktów międzyludzkich i zawodowych, przekładały się na znaczne podwyższenie wiedzy kulturowej i umiejętności językowych studentów jako przyszłych nauczycieli i tłumaczy, znacznie ułatwiając im funkcjonowanie na współczesnym rynku pracy.

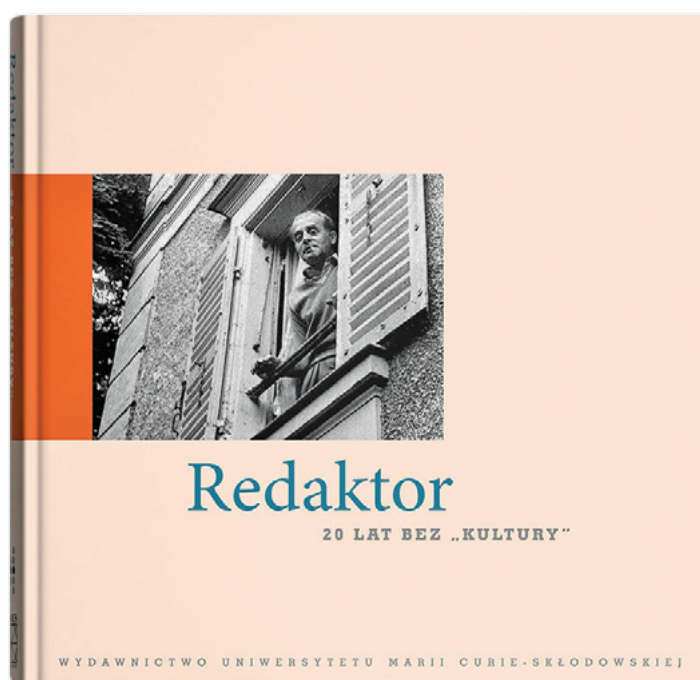
dr hab. Ewa Białek

*Katedra Językoznawstwa Słowiańskiego
Instytut Neofilologii*

UMCS obchodzi 20. rocznicę śmierci Jerzego Giedroycia

14 września 2000 r. zmarł Jerzy Giedroyc – Redaktor paryskiej „Kultury”, twórca Instytutu Literackiego, jedna z najważniejszych postaci polskiej emigracji powojennej. W uznaniu dla wizjonerstwa i dorobku Gie-

droycia Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS przygotowała dwie publikacje, z których jedna scala wspomnienia związane z osobą Giedroycia, druga zaś przybliża etapy pracy redaktorskiej.

Redaktor. 20 lat bez „Kultury”, redakcja Iwona Hofman, współpraca Ewelina Górka i Justyna Maguś; Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2020.

Trafnie cel książki charakteryzuje Iwona Hofman, redaktor zbioru: „W dwudziestą rocznicę śmierci Jerzego Giedroycia autorzy tomu przywracają pamięci społecznej postać i dzieło Redaktora, koncentrując się na skatalogowaniu pojęć i wartości, które zachowały walor wektorów współczesności”. Zaletą wydania są prezentacje osobistych wspomnień – „spotkań z Redaktorem”, które uzupełniają szkic osobowości Giedro-

ycia i jednocześnie pokazują zasadność oraz wpływ szeroko pojętej działalności Instytutu Literackiego na postrzeganie i interpretowanie rzeczywistości przez kolejne pokolenia Polaków.

W zbiorze szkiców, wspomnień, artykułów znaleźli się tacy autorzy, jak: Mirosław Chojecki, Klaudia Cynamow-Sosin, Józef Gawłowicz, Rafał Habielski, Tomasz Jastrun, Basil Kerski, Piotr Kłoczowski, Gábor Lagzi, Andrzej Mencwel, Adam Michnik, Piotr Mitzner, Sławomir N. Nowinowski, Andrzej Peciak, Krzysztof Pomian, Jan Pomorski, Paweł Rodak, Wojciech Sikora, Rafał Stobiecki, Leszek Szaruga.

„Kultura”. Teka redakcyjna nr 9/1969, wprowadzenie Rafał Habielski, Iwona Hofman; przygotowanie do druku Andrzej Peciak; Instytut Książki, Instytut Literacki Kultura, Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS, Kraków – Paryż – Lublin 2020.

Na ten nieszablony album składa się reprint numeru „Kultury” wraz z arkuszami tekstów redakcyjnych zawierającymi różnego rodzaju poprawki. Pozycja ta obejmuje m.in. oryginalny tekst ostatniego wywiadu

przetłumaczonego przez Konstantego Jeleńskiego, rękopis Czesława Miłosza i liczne maszynopisy Autorów „Kultury”. Przede wszystkim jednak publikacja ilustruje proces powstawania zeszytu, strukturę kompozycyjną oraz kunszt redaktorski Giedroycia.

Wydanie przyciąga uwagę nie tylko ze względu na charakter numeru „Kultury”, którego zawartość determinowały śmierć Witolda Gombrowicza oraz Marika Hłaski, ale jest także popisem sztuki edytorskiej.

Justyna Maguś

Nowy tom serii conradowskiej – *Various Dimensions of the Other in Joseph Conrad's Fiction*

Ukazał się tom 29. serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*, publikowanej od 1991 r. pod redakcją naukową prof. dr. hab. Wiesława Krajki (Katedra Anglistyki i Amerykanistyki w Instytucie Neofilologii) przez Wydawnictwo UMCS oraz Columbia University Press w Nowym Jorku. Nosi tytuł *Various Dimensions of the Other in Joseph Conrad's Fiction* (czyli: Wielorakie wymiary Innego w twórczości Josepha Conrada), a jego redaktorem naukowym jest prof. dr hab. Wiesław Krajka.

Inny/inność stanowi kategorię organizującą zbiór studiów zawartych w tej wieloautorskiej monografii. Prezentują one rozmaite odmiany i użycia Innego/inności w dziełach Josepha Conrada wraz z towarzyszącymi im systemami pojęć i dyskursów. Owa kategoria, bardzo istotna we współczesnych badaniach literackich i kulturowych, stanowi znakomity pryzmat wglądu w ogromną różnorodność wątków, treści i środków formalnych występujących w utworach pisarza. Większą część monografii obejmują studia nad rozmaitymi aspektami kolonialnego Innego. Otwierający tom tekst Merry Pawłowski dotyczy *Jądra ciemności* i jest mocno zakorzeniony w kontekstach kolonializmu-imperializmu w Afryce pod koniec XIX w., ogniskuje się na imperialnej kulturze towarowej. Conradowska prezentacja kolonialnego Innego w Ameryce Łacińskiej (zatem w historyczno-polityczno-społecznej konfiguracji odmiennej od afrykańskiej) stanowi przedmiot rozważań Agnieszki Seteckiej i Lawrence'a Ware. Setecka rozpatruje wewnętrznie sprzeczną istotę kapitalizmu w *Nostromo*. Wizję tę uzupełnia osobiste wspomnienie Ware, potomka amerykańskiego pioniera handlu i cywilizacji na tym kontynencie wspomnianego w utwo-

rach Conrada, dotyczące chwalebnych dokonań jego i jemu podobnych postaci. Łącznie te trzy artykuły dają wejście w Conradowską artystyczną prezentację zarówno historyczno-konkretną rzeczywistości kapitalizmu i imperializmu, jak i aspektów uniwersalnych tych formacji społeczno-polityczno-ekonomicznych.

Kolejne cztery studia ujmują kolonialnego Innego w kategoriach teoretycznych: z perspektyw europejskich/zachodnich (Iryna Senchuk, Olha Bandrowska) lub Trzeciego Świata (Fadhila Sidi Said-Boutouchent, Farnaz Ahmadi Sepehri). Posługując się koncepcją imagologii, Senchuk prezentuje Conradowską kolonialną konstrukcję kulturowej tożsamości Malajskiego Innego we wczesnych opowiadaniach pisarza w relacji do zachodnich stereotypów i klisz, kulturowych przesądów i społecznych obrazów. Natomiast ogólny i syntetyczny wywód Bandrowskiej konceptualizuje cywilizacyjny Inny w kategoriach kształtowania tożsamości, opozycji Ja-Inny oraz zderzenia i separowania kultur i cywilizacji. Sidi Said-Boutouchent koncentruje swe rozważania na Conradowskim sportretowaniu kolonialnego Innego (głównie Afrykańczyka) w *Jądrze ciemności* – przede wszystkim na kwestiach rasy i niejednoznaczności dyskursu rasowego. Natomiast Sepehri stosuje całą gamę pojęć z zakresu teorii postkolonialnej do swej interpretacji *Jądra ciemności*, *Lorda Jima* i *Nostromo*. Oba te artykuły unaoczniają, które elementy teorii postkolonialnych funkcjonujących w krajach Zachodu zostały zasymilowane przez charakterystyczne dla Trzeciego Świata punkty widzenia tych autorów na kolonialnego Innego. Imagawa omawia imperialnego Innego na morzu w *Opowieści* w kontekście pierwszej wojny światowej ujmowanej jako kapitalistyczny biznes oraz neutralności jako formy hazardu. Krzysica poddaje analizie inność w morskim uniwersum *Murzyna z załogi „Narcyza”* przez pryzmat bycia dla-Innego (*alterity*). Dwa końcowe studia w zbiorze – autorstwa Iwashimizu i Maisonnat – ujmują w *Grze losu* kobietę jako Innego, inność w relacjach międzypleciowych i mizoginię oraz stawiają tezę, iż poglądy Marlowa-narratora nie były

identyczne z punktem widzenia Conrada. Iwashimizu poddaje analizie środki narracyjne, które łągodzą mizoginię Marlowa (głównie korygująca ją perspektywa ramowego narratora powieści). Natomiast Maisonnat rozpatruje stosunek Marlowa-narratora do tajemnicy kobiecości oraz jego pragnienie Innego przez pryzmat koncepcji *jouissance* Lacana przetransformowanej w modalność estetyki.

Zawarte w tomie studia były zaprezentowane w swych pierwszych wersjach podczas VI Międzynarodowej Konferencji Conradowskiej zorganizowanej przez Zakład Studiów Conradoznawczych UMCS w Lublinie w dn. 20–24 czerwca 2016 r. Ich autorzy, pochodzący z siedmiu krajów świata, tworzą międzynarodową konstelację badaczy: są afiliowani w uniwersytetach w Stanach Zjednoczonych Ameryki (California State University, Bakersfield, CA), Francji (Université Lumière-Lyon 2), Szwajcarii (American College of Switzerland, Leysin), Ukrainie (dwie autorki z Państwowego Narodowego Uniwersytetu Iwana Franki we Lwowie), Algerii (University Mouloud Mammeri, Tizi Ouzou), Iranu (Islamic Azad University of Tabriz), Japonii (University of Nagasaki Sasebo i Seinan Gakuin University Fukuoka) i Polski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytet Jagielloński w Krakowie). Konferencja była częścią cyklu konferencji naukowych organizowanych w ramach międzynarodowego programu badań nad Conradem realizowanego przez UMCS i Columbia University Press w Nowym Jorku. Odbyła się pod Patronatem Honorowym Parlamentu Europejskiego i jego ówczesnego Przewodniczącego Pana Martina Schulza. Była zadedukowana *East European Monographs*, współwydawcy (z UMCS) tomów 1–22 serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives* oraz Columbia University Press – światowemu dystrybutorowi wszystkich opublikowanych dotąd 29 tomów tej serii.

Tytułowe wielorakie wymiary Innego w twórczości Josepha Conrada sytuują się głównie w płaszczyźnie kolonialno-imperialno-cywilizacyjnej, umiejscowiono je w realiach i przestrzeniach geograficznych Afryki, Ameryki Łacińskiej i Dalekiego Wschodu, na morzu i w kręgu relacji międzypłciowych postaci. Są silnie zakorzenione w rozmaitych wydarzeniach i zjawiskach istotnych w epoce Conrada: zarówno angielskich i europejskich na Kontynencie (feminizm, pierwsza wojna

światowa), jak i dotyczących angielskiej i europejskiej kolonialno-imperialnej ekspansji zamorskiej – prezentowanych z punktów widzenia zarówno Anglii/krajów Zachodu, jak i Trzeciego Świata. W niniejszej monografii owe głębokie kontekstualizacje splecione zostały z rozbudowanymi wywodami ogólnymi i teoretycznymi. Zakres problemów studiowanych w poszczególnych artykułach zdeterminował w istocie wybór utworów literackich Conrada stanowiących bazę analityczno-interpretacyjną. Zatem *Jądro ciemności* jest przedmiotem rozważań w tekstach naukowych autorstwa Pawłowski, Sidi Said-Boutouchent i Sepehri; *Nostromo* – Seteckiej i Sepehri; *Laguna* i *Karain: Wspomnienie* – Senchuk; *Lord Jim* – Sepehri; *Murzyn z załogi „Narcyza”* – Krzysicy; *Opowieść* – Imagawy; zaś *Gra losu* – Iwashimizu i Maisonnat.

Niniejsza monografia wiąże się z wcześniejszymi tomami serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*, w których rozpatrywano problematykę kolonialno-imperialną w twórczości Josepha Conrada (8, 10, 11, 14, 21, 23 i 28), problematykę morską (8, 16, 23 i 26) oraz relacje między płciami (2 i 26), a także z indywidualnymi artykułami dotyczącymi tych kwestii rozproszonymi w całej serii. Jednak w jej ramach *Various Dimensions of the Other in Joseph Conrad's Fiction* przynosi po raz pierwszy kompleksowe i bezpośrednie ujęcie wielorakich uosobień Innego w twórczości literackiej Josepha Conrada (w poprzednich tomach kwestie te pojawiały się jedynie sporadycznie i pośrednio). Prezentuje też interesującą paletę podejść metodologicznych: kontekstualizację historyczną i badanie źródeł (Pawłowski), teorie postkolonialne (Bandrowska, Sidi Said-Boutouchent, Sepehri), imagologię (Senchuk), Levinasa teorię bycia dla-Innego (*alterity*) (Krzysica), Lacana koncepcję *jouissance* (Maisonnat), feminizm literaturoznawczy (Iwashimizu, Maisonnat) i osobiste reminiscencje (Ware). Dzięki międzynarodowej konstelacji autorów studiów zawartych w *Various Dimensions of the Other in Joseph Conrad's Fiction*, a także ich narodowym literacko-kulturowym zaplecem i spojrzeniom na twórczość Conrada, tom ten kontynuuje i wzmacnia transnarodowy profil serii *Conrad: Eastern and Western Perspectives*.

Ze wstępu Wiesława Krajki do *Various Dimensions of the Other in Joseph Conrad's Fiction* i w jego przekładzie

Immatrykulacje studentów 2020/2021

1.10.2020 r.

Fot. Bartosz Proll

UMCS

GŁOS NAUKI

Podcasty

popularnonaukowe